

Amnesty press

NR 1 2017

VINTER I BELGRAD
Flyktingarnas dröm
om öppna gränser

SIDAN 30

FLER VÅGAR ANMÄLA
Kampen mot
våldtäkter i Indien

SIDAN 52

HÄR FÖDS ETT NYTT GAMBIA

*Efter ett dramatiskt
övertagande leder president
Adama Barrow landet
mot ljusare tider.*

SIDAN 10

Falska nyheter

Den nye presidenten i USA, *Donald Trump*, har inlett ett korståg mot fejkmedier och fejknyheter samtidigt som hans påståenden, till exempel om terroristdåd i Sverige 18 februari, har visat sig vara mindre välgrundade. Underhållningsvärdet är stort när Sveriges förre utrikesminister *Carl Bildt* på twitter svarade med en undran om Donald Trump har rökt på. Sedan förklarade Trump att han minsann hade sett ett TV-reportage från Sverige på Fox News.

Och då bör debatten vidgas. Å ena sidan har de så kallade sociala medierna idag blivit världsdominerande när det gäller att sprida "nyheter" utan publicistiskt ansvar. "Trollfabriker" har en lysande marknad och Måns Mosessons reportage i DN den 19 februari om de makedonska ungdomar som idag tjänar stora pengar på att sprida falska nyheter på nätet var en skrämmande inblick i hur lögnerna väcker hat, i det här fallet mot muslimer.

Andra sidan handlar det också om så kallade etablerade mediernas ansvar. Fox News är ingen trollfabrik på Balkan utan en etablerad TV-kanal i USA, dock känd för hårdvinklingar med högerprofil. I Sverige har TV, Tidningsutgivarna, startat en välkommen kampanj för att förklara varför medier har ett ansvar i sina publiceringar men anklagas av sajten Apxixlat för "upp-

ULF B
ANDERSSON

Chefredaktör

FOTO: SANDRA JOHNSON

AMNESTY PRESS är ett forum för information och diskussion kring mänskliga rättigheter samt de områden som faller inom ramen för Amnestys globala och övergripande prioriteringar. Amnesty Press leds av en självständig redaktör som också är ansvarig utgivare. Artiklar representerar inte nödvändigtvis Amnestys åsikter. Det gäller även annonsmaterial, till exempel bilagor. Amnesty Press utges av Amnesty International, svenska sektionen.

REDAKTION: Ulf B Andersson, redaktör, ansvarig utgivare. Malin Engman (layout), Vera Häggblom (sociala medier).
GRAFISK FORM/AD: A4/Lotta Lundin.
REPRO: A4/Lotta Lundin.
ADRESS: Box 4719, 116 92 Stockholm.
TELEFON: 08-729 02 00, fax: 08-729 02 01.
E-POST: ap@amnesty.se
HEMSIDA: amnestypress.se
SVENSKA SEKTIONEN: Postgiro 900072-0, bankgiro 900-0720.

PRENUMERATION: 200 kr.
TRYCKERI: V-TAB AB, Vimmerby, 2016.
PRESSLÄGGNING: 20 februari 2017.
Utkommer med fyra nummer 2017.
MANUSSTOPP: Nr 2/2017: 8 maj.
HOS LÄSARNA: 14 juni.
ISSN: 0284-7108. Detta nummer trycks i 95 400 exemplar.
ANNONSER: Sara Ångström: sara.angstrom@amnesty.se
OMSLAG: Adama Barrow anländer till Banjul 26 januari. REUTERS/TT

hovsrättsligt intrång i Avpixlats varumärke".

Yttrandefriheten är en hörnsten i de mänskliga rättigheterna och har ett omfattande rättsligt skydd, både i svensk lagstiftning och genom internationella konventioner. De flesta redaktioner som styrs av journalistiska principer anser dock att yttrandefrihet inte är detsamma som att okritiskt sprida vad som helst. Källkritik måste finnas i ryggmargen på varje redaktion.

USA verkar Donald Trumps tillträde som president ha inneburit en nytändning för idén om vikten av fria medier och att makten måste granskas kritiskt. Falska nyheter är dock inget nytt fenomen och det kan finnas skäl att påminna om "From the editors: The Times and Iraq" som New York Times publicerade den 26 maj 2004. Där bad tidningens utgivare sina läsare om ursäkt för att tidningen okritiskt hade spritt lögnerna inför USA:s anfall mot Irak i mars 2003. Idag har ju de falska nyheter som USA och Storbritannien då spred vederlagts. Det var därför något lätt surrealistiskt att se hur SVT i julas i *Fredrik Reinfeldts* "Toppmötet" lät USA:s förra utrikesminister *Condoleezza Rice* och Storbritanniens förre premiärminister *Tony Blair*, två av arkitekterna bakom kriget, oemotsagda sprida sina gamla falska nyheter. ||||

Ulf B Andersson

AVFÄRD. Till sist lämnade Yahya Jammeh Gambia efter att ha styrts med järnhand i 22 år.

FOTO: JOHAN PERSSON

DRÖMMEN OM EU

24 **FLYKTINGAR FORTSÄTTER** att komma till Serbien. Möt några av dem som hoppas på att gränsen till EU ska öppnas.

VART GÅR ARGENTINA?

40 **I DECEMBER 2015** fick Argentina en ny president och oron är stor över Mauricio Macris syn på mänskliga rättigheter. Urfolksledaren Milagro Sala sitter i häkte sedan över ett år.

RÄTTELSE: NUMMER 4/2016

- 1) Omslagsbilden var tagen av Vilhelm Stokstad.
- 2) Porträttbilderna till artikeln "Apatin gynnar Putin" hade tagits av Anders Mattsson.
- 3) På sidan 25 finns ett felaktigt datum. Attackerna i Paris ägde rum 13 november 2015.

DESSUTOM

6 **GODA NYHETER**
Fyra dödsdomar i Kina har friats efter 13 år.

29 **KRÖNIKA**
Per Liljas varnar för Australiens flyktingpolitik.

44 **SÅ GICK DET SEN**
Tio år efter att Hrnt Dink mördades fortsätter rättegången.

RÄTTVISAN DRÖJER I SRI LANKA

46 **SRI LANKAS NYA REGERING** anklagas för ovilja att ta itu med krigsbrotten under kriget.

PRESIDENTEN. President Maithripala Sirisena besöker östra Sri Lanka.

FOTO: JOHAN MIKAELSSON

THE LIFE
OF EVERY
PERSON
COMES
FROM
GOD.

EVERY
PERSON HAS
A RIGHT
TO BE
PRESUMED
INNOCENT
UNTIL
PROVEN
GUILTY.

WE IN THE
CHURCH WILL
CONTINUE TO
SPEAK AGAINST
EVIL EVEN AS WE
ACKNOWLEDGE
AND REPENT OF
OUR OWN
SHORTCOMINGS.

FÖR LIVET

DEN 18 FEBRUARI samlades över 20 000 personer i Manila i den största protesten hittills mot Filippinernas president **Rodrigo Duterte**. Det var landets katolska kyrka som organiserade en "Promenad för livet" som avslutades i Luneta-parken. Demonstranterna vände sig mot förslaget om ett återinförande av dödsstraff, som för närvarande diskuteras i kongressen, och protesterade mot de utomrättsliga avrättningarna. Enligt Amnesty har på ett drygt halvår över 7 000 personer dödats efter att ha anklagats för att vara missbrukare eller narkotikahandlare.

Rodrigo Duterte som tillträdde som president den 30 juni 2016 har lovat att utrota narkotikamissbruket i landet genom att döda missbrukare och droghandlare.

Manilas ärkebiskop **Luis Antonio Tagle** uppmanade i sitt tal troende att använda icke-våld för att lösa problemen med kriminalitet. Även senator **Leila de Lima**, tidigare människorättskommissionär i Filippinerna och en av Duterres skarpaste kritiker, deltog. Den 17 februari inleddes en förundersökning mot henne där hon anklagas för narkotikahandel. Hon sade till nyhetsbyrån AFP att hon fruktar att hon ska gripas inom kort men lovade att "de kommer inte att kunna tysta mig".

ULF B ANDERSSON

FOTO: ROMEO RANOCO/REUTERS/TT

FRIA TRETTON ÅR EFTER DÖDSDOM

ÅR 2003 dömdes *Huang Zhiqiang, Fang Chunping, Cheng Fagen* och *Cheng Lihe* till döden av en folkdomstol i den kinesiska provinsen Jiangxi (Kiangsi). Männerna hävdade att de hade erkänt mord, rån och våldtäkt efter tortyr och påtryckningar. Amnesty utfärdade år 2005 en blixaktion.

I juli 2015 beslöt en högre folkdomstol att männen skulle få en ny rättegång. Den 21 december 2016 beslöt domstolen att upphäva de fällande domarna och förklarade männen icke skyldiga. De frigavs omedelbart. *Xia Keqing*, vice ordförande i den högre folkdomstolen, bad männen om ursäkt och upplyste dem om hur de ska kunna få gottgörelse. IIII

SAMKÖNADE ÄKTENSKAP PÅ GÅNG

TAIWAN VÄNTAS under våren bli det första landet i Asien som tillåter samkönade äktenskap. En parlamentskommitté inledde den 26 december arbetet med en ny lag som har stöd av regeringspartiet DPP och Taiwans president *Tsai Ing-wen*. Amnesty har välkomnat utvecklingen. Taiwan har en stark hbtq-rörelse och den årliga Prideparaden i Tapieh rapporteras i oktober 2016 ha samlat 82 000 deltagare.

I Finland väntas en lag om samkönade äktenskap träda i kraft den 1 mars. Riksdagen röstade i december 2014 med 101 mot 90 röster ja efter ett medborgarinitiativ. Den 1 januari tilläts också samkönade äktenskap på den brittiska sydatlantiska ön Ascension och den 15 december 2016 blev det lagligt i Gibraltar. IIII

Amnesty deltog i Pridefirandet i Tapieh i oktober 2016. FOTO: AI

FÅR VARA KVAR. En domstol i Kenya har stoppat regeringens planer på att stänga världens största flyktingläger.

FOTO: FILM AID/AI

Stängningen av

DEN 9 FEBRUARI beslöt en domstol i Kenyas huvudstad Nairobi att stoppa den kenyanska regeringens beslut att stänga flyktinglägret kring staden Dadaab.

– Idag är en historisk dag för en kvarts miljon flyktingar som riskerade att skickas tillbaka med tvång till Somalia där de allvarligt skulle riskera människorättsövergrepp, sade *Muthoni Wanyeki*, chef för Amnesty Internationals avdelning för Östafrika, Afrikas Horn och Stora sjöområdet. Nu måste

Kenya och det internationella samfundet arbeta tillsammans för att hitta alternativa lösningar för flyktingarna, inklusive möjlighet till lokal integration.

Domaren, *JM Mativo*, slog i sitt beslut fast att regeringens order om stängning är diskriminerande och gränsar till kollektiv bestraffning. Det var två kenyanska människorättsorganisationer; Kenya National Commission on Human Rights och Kituo Cha Sheria, som med stöd av Amnesty ifrågasatte regeringens beslut att stänga Dadaab. Regeringens plan

Dadaab stoppas

var ursprungligen att stänga lägret den 30 november 2016 men det sköts upp ett halvår av ”humanitära skäl”.

Den kenyanska regeringens talesperson *Eric Kiraithe* sade enligt BBC att domstolens beslut ska överklagas. Regeringen anser att den väpnade somaliska gruppen al-Shabab använder lägret som en tillflyktsort där också andra kriminella aktiviteter förekommer.

– Vårt intresse av att stänga Dadaab handlar om att skydda kenyanska liv, sade Eric Kirai-

the. Över 51 000 flyktingar har frivilligt återvänt till Somalia.

I november 2016 publicerade Amnesty en rapport om Dadaab där somaliska flyktingar anklagade de kenyanska myndigheterna för att skicka tillbaka dem till Somalia mot flyktingarnas vilja.

Runt staden Dadaab finns fem flyktingläger med cirka 260 000 flyktingar, de flesta från Somalia. Lägret skapades år 1991 när somalier flydde till Kenya när *Siad Barres* regim i Somalia störtades. IIII

ULF B ANDERSSON

FRIA EFTER 16 ÅR I FÄNGELSE

DEN 26 OKTOBER 1999 planerades en fredlig demonstration i Vientiane av den laotiska studentrörelsen för demokrati med krav på politiska, sociala och ekonomiska förändringar i Laos. Ledaren för protesten, *Thongpaseuth Keuakoun*, greps innan protesten skulle inledas och de kommande dagarna greps ett stort antal personer. Fem av studentledarna fick långa fängelsestraff. En av de fem har avlidit i fängelse medan två personer frigavs år 2002, respektive 2013. De laotiska myndigheterna har genom åren gett mycket bristfällig information om studentledarnas öden.

Amnesty har sedan i november 1999 arbetat för studentledarna. I februari kom bekräftelse från oberoende tillförlitliga källor att de två sista studentledarna *Thongpaseuth Keuakoun* och *Seng-Aloun Phengphanhare* i mars 2016 hade frigetts. Två Amnestygrupper i den svenska sektionen har arbetat för deras frigivning. IIII

Tack och lov att Amnesty International finns så att Osariakhi och andra i liknande situation kan få leva.”

C. Obayangbon skriver till Amnesty och tackar för arbetet som nu resulterat i att hans bror, den nigerianske medborgaren *Osariakhi Ernest Obayangbon*, i Malaysia fått sitt dödsstraff omvandlat till livstids fängelse. Han dömdes för ett mord i juni 2000 och skulle avrättas i mars 2014. Han har fått diagnosen schizofreni. Internationell rätt förbjuder avrättning av personer med psykisk funktionsnedsättning.

VI
LAGAR
DINA
JEANS
GRATIS

NUDIE JEANS REPAIR SHOP

GÖTEBORG: Vallgatan + Drottninggatan
STOCKHOLM: Skånegatan + Jakobsbergsgatan
MALMÖ: Davidshallsgatan

Om du tröttnat på dina gamla jeans erbjuder vi 20% i rabatt på ett par nya. Dina gamla jeans säljs vidare som second hand, eller återvinns och blir nya jeans, mattor, campingstolar eller något helt annat.

Nudie Jeans co
THE NAKED TRUTH ABOUT DENIM

NY LEDARE. Gambias nye president Adama Barrow svärs in på självständighetsdagen den 18 februari.

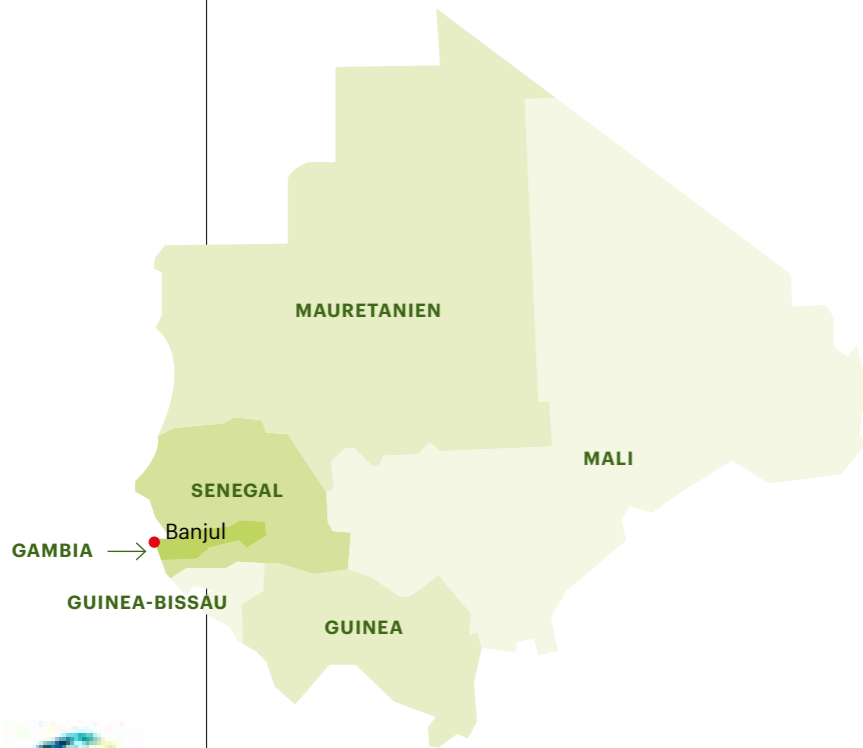
FOTO: THIERRY GOUEGNON/REUTERS/TT

FOLKETS VAL

SVÄRS IN

*Gambia stod på gränsen till militär invasion när den tidigare presidenten vägrade avgå. Men demokratin segrade. Med **Adama Barrow** väcks hoppet om en bättre framtid. Amnesty Press var på plats de dramatiska dagarna.*

TEXT: ANNA ROXVALL
FOTO: JOHAN PERSSON

GAMBIA

HUVUDSTAD:
Banjul.

POLITIK:
Under brittisk kontroll från 1821-1965. År 1994 tog Yahya Jammeh makten i en militärkupp. I november 2016 förlorade han presidentvalet.

YTA:
10 689 km²
(Sverige:
449 964 km²).

BEFOLKNING:
1,9 miljoner.

Det enda ljud som hörs inne på migrationspolisens kontor är ett avlägset anrop i flygplatsens högtalare. Det syns på konstapeln bakom skrivbordet att det här kommer att gå åt helvete för oss.

– Ni har alltså ingen pressackreditering? frågar han.

– Jodå, vi har skickat in alla papper och tänkte hämta ut tillstånden imorgon.

Han ser på oss över glasögonkanten och suckar. Han vet ju att det inte kommer att ske. Informationsministern har flytt landet och ministeriet är stängt. Det är omöjligt att få pressackreditering i Gambia just nu.

– Mina underordnade kommer att eskortera er till incheckningsdiskarna, säger han kort.

Ytterligare fem utländska journalister står i avgångshallen när vi kommer dit.

En av dem vädjar till poliserna:

– Vi lovar att bara bada och skåda fåglar tills vi får våra papper, snälla låt oss stanna!

– Om jag släpper in er i landet idag finns jag inte kvar här i morgon, svarar en av polismännen med en snabb blick över axeln.

Det är den 16 januari och

vi skickas tillbaka till Senegals huvudstad Dakar med vändande flyg.

Gambia är Afrikas minsta land. På kartan spränger sig den lilla västafrikanska nationen fram från Atlantkusten, rakt in i magen på Senegal. Sedan självständigheten från Storbritannien 1965 har landet med sina dryga 1,9 miljoner invånare bara haft två presidenter.

Den förste, *Dawda Jawara*, avsattes i en oblodig militärkupp av den senare, *Yahya Jammeh*, 1994. Denne har nu styrt landet med järnhand i 22 år och befolkningen har hållits i schack med tortyr, rättslöshet och oförutsägbarhet.

För ett år sedan fanns det fortfarande mycket litet som tydde på att en förändring låg inom räckhåll. År 2016 var visserligen valår, men de flesta analytiker utgick från att Yahya Jammeh skulle vinna som vanligt. Presidentvalet dessförinnan, i november 2011, hade varit så ofritt och präglad av hot mot opposi-

DIKTATOR. **Yahya Jammeh** kom till makten genom en militärkupp 1994.

Vill du veta mer om Gambia innan du läser artikeln? Bläddra då till sidan 21.

PROTEST. **Khadija Jallow** och **Fatoumatta Fatty** med tröjor med oppositionens slogan i protest mot Jammehs vägran att avgå.

tionen att den västafrikanska samarbetsorganisationen Ecowas vägrade skicka några valobservatörer. Det enda synliga tecknet på folkligt missnöje var alla de tusentals gambier som flydde över Medelhavet till Europa.

Men så hände något.

Det var i april 2016. En liten grupp gambiska oppositionsanshängare gick ut på gatorna med krav på en reformering av valsystemet. Polisen svarade som man brukade och sköt skarpt rakt in i folkmassan, misshandlade och grep ett 50-tal demonstranter. En av de gripna var *Ebrima Solo Sandeng*, ledande medlem i Gambias största oppositionsparti

UDP, och snart kom uppgifter om att han hade torterats ihjäl i häktet. Nya protester bröt ut, liksom nya gripanden. Ilskan bara växte.

All information i Gambia har i över två decennier stått under hård statlig kontroll, men nu fanns nya plattformar där gambier inne i landet och gambier i exil kunde mötas. Whatsapp-grupper och facebook-sidor poppade upp där man publicerade vittnesmål från regimens offer och livesände politiska möten. Sju olika oppositionspartier bildade en koalition och ställde sig bakom affärsmannen *Adama Barrow* som presidentvalskandidat – på mindre än en månad lyckades

UDP

UNITED DEMOCRATIC PARTY (Förenade demokratiska partiet) bildades år 1996 av människorättsadvokaten Ousainou Darboe som ställde upp i presidentvalet mot Yahya Jammeh flera gånger. UDP stödde Adama Barrow i valet i december 2016.

VEM ÄR ADAMA BARROW?

ÅLDER:
52 år.

BAKGRUND:
Studerade i London där han arbetade som säkerhetsvakt för att finansiera studierna till fastighetsmäklare. Återvände till Gambia 2006 och öppnade företag inom fastighetsbranschen. År 2013 blev han kassör i partiet UDP. Trots bristande politisk erfarenhet utsågs han av oppositionspartier till kandidat i presidentvalet den 1 december 2016 och vann då med 43 procent av rösterna.

► kampanjen samla in 50 000 USA-dollar via en sajt på nätet.

Regimen såg vad som var på väg att ske och försökte blockera de sociala medierna. På valdagen den 1 december släckte man dessutom ned både internet och det internationella telefonnätet.

Men det var för sent. När rösterna var räknade stod det klart att Adama Barrow hade vunnit. En chockad Yahya Jammeh ringde upp sin motståndare i direktsänd tv och gratulerade honom till segern. Jublande människor dansade gatorna fram i Banjul och arméchefen svor trohet till sin nye överbefälhavare.

Det var en historisk och fullständigt oväntad händelse för alla utom möjligen gambierna själva: En av Afrikas mest hårdföra regimer hade tvingats bort från makten vid valurnorna.

► Det var för bra för att vara sant, förstås. Firandet hade knappt hunnit lägga sig innan Yahya Jammeh ångrade sig, förkastade valresultatet och krävde nyval.

Festen övergick i kris. Arméchefen bytte sida igen. Ecowas gick ut och hotade med att man kommer att skicka trupp till Gambia och avsätta Yahya Jammeh med våld om han inte avgår när hans mandat löper ut.

Det är nu bara några timmar kvar tills dess. Det är den 18 januari och vi har tagit oss till den senegalesiska staden Karang på gränsen mot Gambia. De senaste veckorna har olika förhandlingsinitiativ avlöst varandra men alla samtal har brutit samman. I morgon är det meningen att Adama Barrow ska sväras in på Gambias nationalarena men den är omringad av militär lojal med Jammeh.

Barrow själv har tillfälligt flugits till Dakar eftersom hans liv bedöms vara i fara i hemlandet. Det gambiska parlamentet har utlyst undantagstillstånd, sammanlagt sju ministrar har hoppat av regeringen och Ecowas talesmän säger sig vara redo att gå in i landet om ingen lösning nåtts vid midnatt.

Nu går rykten om att gränserna är på väg att stängas.

Människor flyr för sina liv.

► Det är hett, trångt och stökigt vid gränsposteringen. Rörelsen går bara åt ett håll: ut ur Gambia.

Människor släpar på rullväskor, madrasser, säckar och möbler. Telefonkortet och flaskvattnet är slut nästan överallt, frivilliga från Röda korset går runt och försöker reda ut vilka som behöver vård eller sängplatser.

En lång man som presenterar sig som *Abou Bakar* står i kön utanför gränspolisstationen med sin systerdotter. Han har åkt flera varv mellan Banjul och Karang de senaste dagarna:

– Igår tog jag 14 personer över gränsen, jag har hyrt en lägenhet här i närheten.

Själv tänker han åka tillbaka hem för att vakta huset, så fort han har lämnat av flickan.

– Men det kändes bäst att ta ut barnen och kvinnorna ur staden. Jammeh är maktgalen, om Ecowas trupper går in kan det bli tufft, säger han.

► Flyktingar som inte har någonstans att bo har inkvarterats i ett ännu inte färdigbyggt hus i utkanten av staden. Fler människor anländer hela tiden.

Taiwo Salami sitter ute på gårdsplanen tillsammans med sin dotter *Amina* och rensar couscous i stora skålar. De kom sent igår kväll med åtta andra familjemedlemmar. Deras hem i Serrekunda ligger inte långt från arenan där Barrow ska sväras in under morgondagen, och de tror att det kan bli våldsamt.

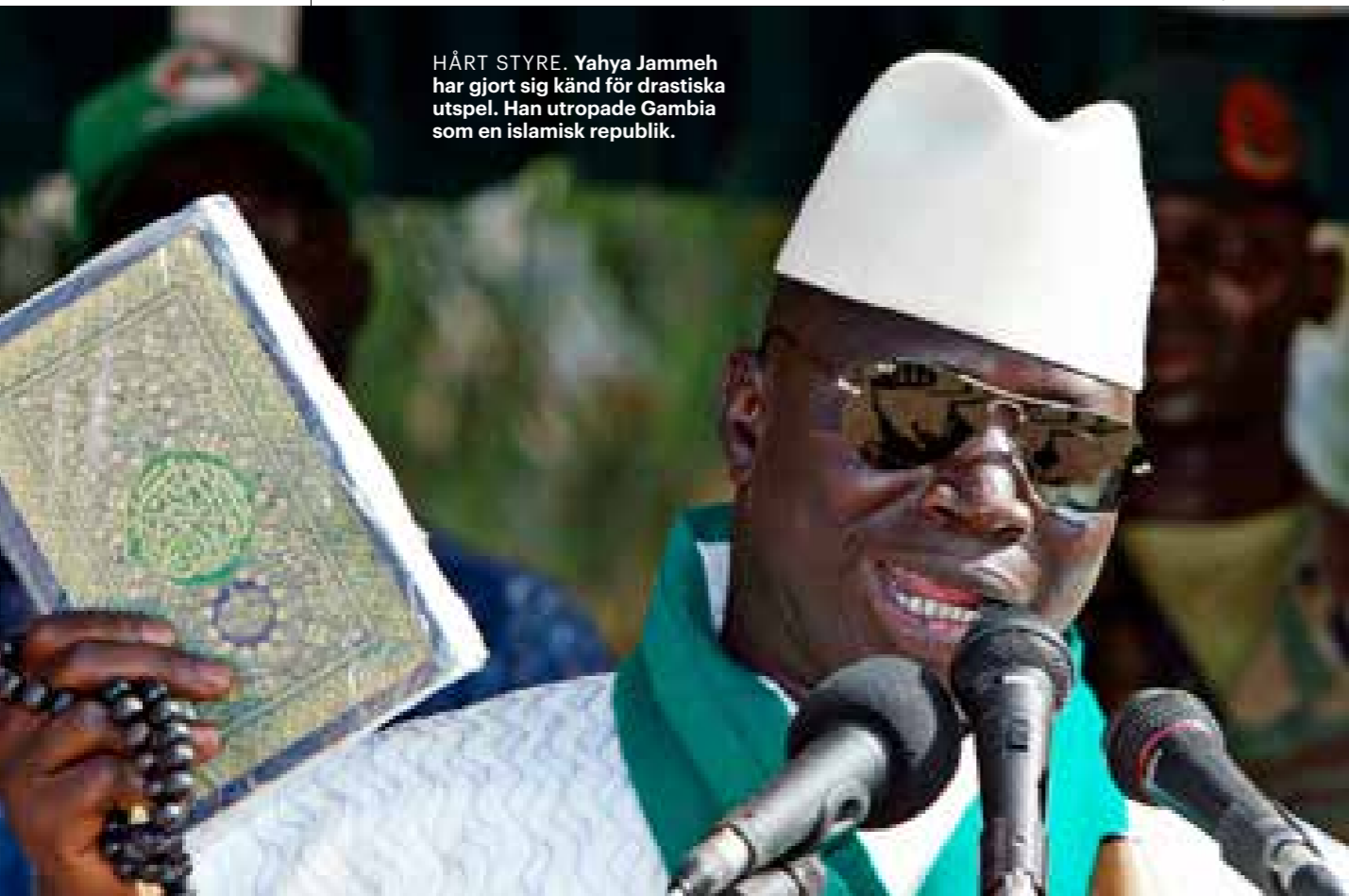

► PÅ FLYKTT. *Amina Ousman* (t v) och *Taiwo Salami* lämnade Gambia av rädsla för våldsamheter.

BOHAG. 45 000 gambier flydde till Senegal dagarna innan Yahya Jammeh till sist lämnade landet.

HÅRT STYRE. Yahya Jammeh har gjort sig känd för drastiska utspel. Han utropade Gambia som en islamisk republik.

– Den där presidenten vi har är helt oansvarig, han pratar om att han är redo för krig. Vi var tvungna att ge oss av för barnens skull, säger Taiwo Salami.

Många av deras grannar hade redan flytt. När de steg på färjan från Banjul till Barra, söder om Karang, var den full till sista plats.

– Folk var oroliga och förvirrade, alla hade gjort som vi och lämnat allt. Vi fick varken med oss mat eller kläder men vi har åtminstone livet i behåll, säger Taiwo Salami.

När mörkret lägger sig över staden och syrsorna börjar spela, följer hela Karang dramat på andra sidan gränsen. Mauretaniens president Mohamed Ould Abdel Aziz befinner sig på akutbesök i Banjul och nätet surrar av

rykten om att han planerar att ta med sig Jammeh till Mauretania när han åker.

Men också de förhandlingarna havererar. Abdel Aziz reser från Gambia utan Jammeh. Och några timmar före midnatt hoppar även Gambias vicepresident av sin post.

När klockan slår tolv är presidentens mandatperiod formellt över. Från Banjul är det alldeles tyst. Inte heller Ecowas har något att säga.

Ingen sover gott den natten.

Yahya Jammeh framstår ibland som en karikatyr av den afrikanske diktatorn; oförutsägbar, övertygad om sin egen utvaldhed och med smak för det extravaganta. Han påstår sig ha helande krafter och kunna bota såväl hiv

”Jag kommer regera Gambia i en miljard år, om Gud så vill”.

som astma och hans beslut är ofta snabba och oväntade.

I augusti 2012 återupptog han plötsligt verkställandet av dödsstraff och lät överraskande en exekutionspluton skjuta ihjäl nio dödsdömda fångar. Det var de första avrättningarna i Gambia sedan 1985. År 2015 utropade Yahya Jammeh Gambia till en ”islamisk republik” och hösten 2016 meddelade han att Gambia lämnar internationella brottmålsdomstolen, ICC.

Som det anstår en diktator ger han ständigt sig själv nya utnämningar och priser. För tillfället vill han bli tilltalad som ”His Excellency Sheikh Professor Alhaji Dr Yahya Abdul-Aziz Awal Jemus Junkung Jammeh Naasiru Deen Babili Mansa”.

I en uppmärksam intervju förra året förklarade Yahya Jammeh att han kommer att regera Gambia ”i en miljard år, om Gud så vill”.

På flera sätt är Yahya Jammeh bara en del i en regional trend. Över hela den afrikanska kontinenten sitter maktfullkomliga män på övertid. De senaste två åren har bland andra presidenterna i Burundi, Rwanda, Tchad, Republiken Kongo och Demokratiska republiken Kongo på olika sätt försökt mixtra med grundlagen för att slippa lämna ifrån sig makten när deras mandat går ut.

Det finns dock viktiga skillnader.

I Öst- och Centralafrika är merparten av regimerna mer eller mindre auktoritära. Deras ledare har sällan vare sig legitimitet eller lust att lägga sig i grannlänternas angelägenheter. I Västafrika finns en rad länder, såsom Ecowas-medlemmarna Liberia, Nigeria, Ghana och Senegal, som har genomgått fredliga maktskiften efter demokratiska val. Deras ledare har större intresse av att försvara demokratins land-

vinningar i regionen. Det är dessa länder som nu är drivande i påtryckningarna mot Yahya Jammeh.

En snabb lösning på konflikten i Gambia skulle vara ett styrkebesked för den västafrikanska demokratin. Ett misslyckande skulle ge grönt kort åt auktoritära ledare över hela Afrika.

Det blir ingen installationsceremoni i hemlandet för den nye gambiske presidenten. Det hade kunnat bli både blodigt och farligt. Nästa dag, den 19 januari, svär Adama Barrow istället presidenten på den gambiska ambassaden i Dakar. Vi är på väg till Gambias södra gräns för att försöka ta oss in i landet igen, när Barrows installationstal sprakar genom bilradion.

– Det här är en dag som ingen gambier kommer att glömma under sin livstid, lovar den nye presidenten.

Ceremonin är provisorisk och vingklippt men diplomatiskt betydelsefull. Nu är en ny gambisk president installerad och erkänd av omvärlden. Därmed har han mandat att ge order – och be om hjälp.

Det gör han också. Och nu går allt plötsligt snabbt. Ett par timmar senare röstar FN:s säkerhetsråd enhälligt igenom en resolution till stöd för Ecowas ”åtagande att, med politiska medel i första hand, säkerställa att det gambiska folkets vilja respekteras”. Utanför den senegalesiska staden Kaoloack är vi nästan på väg att krocka med en kolonn av mossgröna stridsvagnar som sakta rullar mot den gambiska gränsen.

”Operation återupprätta demokratin” har inletts. Yahya Jammeh får till lunch nästa dag på sig att lämna landet.

När vi reser in i Gambia igen är det ingen som har en tanke på att fråga efter någon pressackreditering.

▶ **B**anjul är en märklig liten huvudstad, placerad på en ö precis där Gambiafloden rinner ut i Atlanten. Där finns allt som hör en stat till; parlamentsbyggnader och ministerier, men folket är främst bosatt i staden Serrekunda på andra sidan bron. Den här dagen är det dock lika öde överallt. Butikerna håller stängt, stadsborna har flytt eller hukar inomhus. De sista turisterna lyftes ut ur landet under kaosartade former dagen före. Vi checkar in på ett närapå tomt hotell där ett par andra utländska journalister är enda gästerna.

Yahya Jammehs deadline för att lämna landet har redan passerat, men Ecowas styrkor har gjort halt vid gränsen för att låta Mauretaniens och Guineas presidenter göra ett sista försök att lösa det hela. Svartglänsande diplomatbilar med väpnad eskort kör med tjutande sirener i skytteltrafik mellan lyxhotellet Coco Ocean och Jammehs palats. I övrigt är det tomt på gatorna.

Hettan känns tryckande. Luften surrar av rykten. Adama Barrow twittrar att Jammeh gått med på att avgå, raderar sedan snabbt meddelandet igen. Det blir eftermiddag och det blir kväll, utan att någonting händer. Oron växer.

Det dröjer till sent in på natten innan statstelevisionens sändningar går igång och ett välkänt ansikte dyker upp på skärmen.

– Jag har beslutat idag, med gott sam-

ÖDE. Gambia höll andan dagarna före Jammehs avfärd. Turisterna flögs ut och invånarna flydde eller höll sig inomhus.

EXIL. Yahya Jammeh eskorterades ut ur landet av Guineas president.

vete, att överge ledarskapet för denna stora nation, deklarerar Yahya Jammeh. Dagens beslut har inte dikterats av någonting annat än ert – det gambiska folkets – intresse.

Vi hade nog väntat oss att människor skulle fira på gatorna nästa morgon, men brända av tidigare erfarenhet verkar gambierna vänta tills Jammeh verkligen har lämnat landet. I Bakau har en ensam cyklist två filer för sig själv. Den pensionerade flygvärdinnan *Oumia Njie* kommer traskande längs med vägkanten.

– Vi börjar få slut på mat så jag tänkte se om det går att få tag i lite ris och olja. De andra sitter bara hemma och lyssnar på BBC på radion och är för rädda för att gå ut, säger hon.

Själv är hon inte alltför bekymrad.

– Det har ju varit lugnt hittills. Även om du stannar inne i huset kan du dö – döden kommer när den kommer. Jag tror att vi kanske kommer att välkomna en ny president idag, säger hon och skrattar.

Men först ska den gamle presidenten ut. Och det går trögt. Ute på flygplatsen står två plan startklara på asfalten sedan morgontimmarna men ingenting händer. Jammeh verkar fortfarande förhandla om villkoren för sin avfärd.

Det blir kväll. Myggorna svärmar under lamporna i hotellträdgården. Vi har tagit paus i arbetet och äter en sen middag, när en man ur hotellpersonalen plötsligt kommer inspringande med andan i halsen.

– Guineas president åkte precis för att

hämta Jammeh! Fort! Ni hinner!

Vi lämnar maten halväten och kastar oss i en taxi. På raksträckan ut mot flygplatsen kommer klungor av jublande människor joggande med palmblad i händerna.

Så far han då iväg till sist. Röda mattan ligger utrullad på asfalten. En ostämld blåsorkester spelar marschmusik. Journalister och regimanhängare trängs på startbanan. Bister militär håller dem tillbaka. Yahya Jammehs vita kaftan ser nästan självlysande ut i kvällsmörkret där han skrider mot det lilla privatplanet som ska ta honom ut ur landet.

En av hans anhängare sträcker händerna mot skyn och vrålar med basstämma:

– Gratulerar ers höghet! Tack för din trogna tjänst! Gratulerar!

Jammeh stannar till på översta trappsteget, kysser Koranen och vinkar. En kvinna faller ihop och svimmar. Flera soldater gråter.

Motorerna går igång. Trappan fälls upp. En 22-årig diktatur är över.

Redan nästa morgon börjar flyktingarna återvända hem. Färjan från Barra, som lägger till vid kajen i Banjul, är fylld till sista plats. Tulltjänstemannen Ousman Sosso vinkar tjoande till sig sina släktingar. Förra veckan körde han dem till kajen, nu är han här för att hämta hem dem igen.

– Jag är så glad över att ha dem tillbaka, säger han och lägger armen om kusinen Fatoumatta.

De senaste dagarnas oro är redan på väg att blekna. Allt kommer att bli bra nu, säger han:

– Jag ringde till min syster i vår hemby Kerewan och hon berättade att de redan har börjat spela trummor och köper kött, snart blir det fest för den nye presidenten.

Den eftermiddagen rullar Ecowas styrkorna mot Banjul. Den nye presidenten har bjudit in dem för att säkra huvudstaden inför hans hemkomst och förebygga eventuella statskupper den närmaste tiden. De möter inget

FARVÅL. Gråtande och skrikande regimanhängare tog farväl av Jammeh efter 22 år vid makten.

FEST. Människor firade i Banjul när Ecowas styrkor rullade in i huvudstaden Banjul.

En epok är över

När Yahya Jammeh den 21 januari lämnade Gambia var en epok över. Han hade styrt enväldigt efter att ha tagit makten 1994. Nu tar Adama Barrow över presidentposten.

TEXT: ULF B ANDERSSON GRAFIK: LOTTA LUNDIN

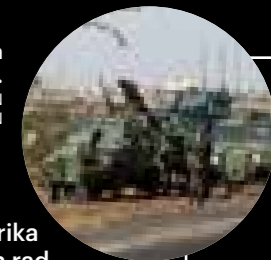
EN POLITISK CHOCK

I APRIL 2016 SLOG POLIS i Banjul ned demonstrationer organiserade av oppositionspartiet UDP. Flera ledande politiker, däribland Ousainou Darboe, dömdes till fängelse. UDP och andra oppositionspartier utsåg den politiskt

oerfarne affärsmannen Adama Barrow till kandidat i presidentvalet 1 december 2016. Ingen hade räknat med ett valresultat där president Yahya Jammeh skulle besegras och det var en politisk chock när Adama

Barrow utropades som segrare med 43 procent av rösterna mot Jammehs 39,6 procent. Veckor av osäkerhet följde där frågan var om Jammeh frivilligt skulle lämna ifrån sig makten efter 22 års styre.

Ecowas på plats i Banjul. FOTO: JOHAN PERSSON

motstånd alls. Folk kommer ut från husen för att vinka. Vid stadsgränsen tas de emot av den gambiske arméchefen, som har bytt sida en tredje gång.

Studenten Mariam Fattou hoppar ut ur en bil, mitt på bron, och springer fram till de senegalesiska soldaterna.

- Välkomna! Ni är så välkomna!
Hon vänder sig till oss.

- De har gjort så mycket för vårt land. Vi behöver förändring! Om du talade illa om Jammeh kunde du få halsen avskuren, nu är det slut med det! skrattar hon.

Sedan hejdar hon sig och blir allvarlig:

- Visst kan jag säga vad jag vill? Inget kommer att hända, eller hur?

Nej, inget händer. Och nu vågar gambierna fira. För första gången på flera år kan människor komma nära presidentpalatset. På kvällen är det fest på Banjuls gator. Folk sjunger, dansar och tar bilder ihop med Ecowas-soldaterna. Bröderna Tallah och Kebba Manneh står mitt i alltihop och filmar med sina telefoner. Kebba bor i Maryland i USA men är hemma och hälsar på familjen. Han visste att det fanns risk

för oroligheter när han bokade resan.

- Men jag var också säker på att Jammeh skulle tvingas avgå i slutänden, för folk var verkligen trötta på honom, säger han.

Det är vad brodern har berättat för honom när de har pratat med varandra på telefon.

Tallah pekar mot en killes t-tröja, där Barrows porträtt pryder bröstet:

- Nu har vi valt en president som kan förändra det här landet.

Vi lämnar Gambia dagen därpå. Frivilligt och utan poliseskort den här gången. Flygplatspersonalen skojar med oss och pratar i normal samtalston med varandra. Utanför entrén spelar ungdomar trumma inför Barrows hemkomst.

Det har gått sju dagar sedan vi landade här sist och avvisades som om vi vore misstänkta brottslingar. Sedan dess har presidenten avsatts och en av Afrikas mest hårdföra regimer har fallit. Det är en märklig känsla.

En 22-årig epok är över.

Nu tar något annat sin början. ■■■

VAD HÄNDER NU ?

EN NY REGERING HAR BILDATS där två tidigare samvetsfångar som Amnesty arbetat för, blev ministrar. Amadou Sanneh är ny finansminister och Ousainou Darboe ny utrikesminister. Adama Barrow har lovat att alla politiska fångar ska frigges.

Den nye presidenten har också lovat att den fruktade säkerhetstjänsten NIA ska reformeras och att pressfriheten ska respekteras. Journalister i Gambia har drabbats hårt av repression och Amnesty och andra organisationer har sedan år 2006 sökt klarhet i vad som har hänt journalisten Ebrima Manneh som är försvunnen sedan han greps.

Adama Barrow har lovat att Gambia ska stanna kvar i ICC, Internationella brottmålsdomstolen.

Den 29 januari meddelade presidenten att Gambias namn inte längre är "Den islamiska republiken Gambia".

Arbetsveckan har förkortats från 40 till 36,5 timmar.

VAD ÄR ECOWAS?

ECONOMIC COMMUNITY OF WEST AFRICAN STATES, Ecowas, bildades år 1975 som en ekonomisk samarbetsorganisation i Västafrika med 15 medlemsstater. De har också vid en rad tillfällen ingripit militärt. Interventioner i Liberia och Sierra Leone på 1990-talet fick kritik.

Ecowas har också en domstol som bland annat tar upp kränkningar mot mänskliga rättigheter i Västafrika.

HOMOSEXUELLA

YAHYA JAMMEH hatade homosexuella och maxstraffet för samkönat sex höjdes 2014 till livstids fängelse. Han kallade homosexuella för "ohyra" som skulle utrotas. I maj 2015 sade han att homosexuella män skulle få halsen avskuren.

Adama Barrow sade den 16 februari i ett möte med EU att "homosexualitet inte är någon viktig fråga".

VAD HÄNDER MED JAMMEH?

HAN BEFINNER SIG I EKVATORIALGUINEA där Teodoro Obiang Nguema har styrt enväldigt sedan 1979. Det har spekulerats om Yahya Jammeh kommer åtalas av ICC i Haag men detta är i nuläget mycket osäkert.

ALLT FLER CIVILA OFFER I AFGHANISTAN

DEN 12 FEBRUARI uttryckte FN-missionen i Afghanistan, UNAMA, stor oro över det upptrappade våldet i provinserna Helmand i sydvästra delen av landet då minst 28 civila dödades på tre dagar. Natoflyg dödade 18 civila, de flesta kvinnor och barn, vid flyganfall och minst sju civila dödades vid en självmordsattack från talibanerna i provinshuvudstaden Lashkar Gah.

Den 6 februari presenterade UNAMA sin årliga statistik över antalet civila offer i Afghanistan som var det högsta sedan talibanerna störtades år 2001. UNAMA beräknade att en tredjedel av offren förra året; 923 döda och 2 589 skadade, var barn.

Islamiska staten, IS, anklagades den 8 februari för att i provinsen Jowzjan ha dödat sex medarbetare från Röda korset. ■■■

”Djävlar har inga mänskliga rättigheter”

AMNESTY I INDIEN KRÄVDE den 14 februari en utredning av *Uma Bharti*, tidigare chefsminister i delstaten Madhya Pradesh, sedan hon på ett valmöte i Agra den 10 februari sagt att hon för drygt tio år sedan hade beordrat tortyr av misstänkta våldtäktsmän. När en polis protesterade mot ordern sade Uma Bharti enligt egen utsago att ”djävlar har inga mänskliga rättigheter”.

LIVSTIDSSTRAFF FÖR FOLKRÄTTSBROTT

I MITTEN AV februari avkunnades två livstidsdomar av svenska domstolar för folkrättsbrott i andra länder. Svea hovrätt fastställde den 15 februari domen om livstids fängelse för *Claver Berinkindi*, som numera är svensk medborgare, för delaktighet i folkmord. Han fälldes för att 1994 ha lett folkhopar som klubbade, högg och sköt ihjäl tusentals män, kvinnor och barn från folkgruppen tutsier i prefekturen Butare i södra Rwanda.

Den 16 februari dömde Stockholms tingsrätt en 46-årig syrisk man, som har uppehållstillstånd i Sverige, till livstids fängelse för

grovt folkrättsbrott. I maj 2012 deltog 46-åringen i massavrättningen i provinsen Idlib av sju tillfångatagna syriska regerings-soldater, utförd av den islamistiska väpnade grupperingen Suleimans stridskompani som etablerade sig i Syrien vid upproret 2011. Avrättningen filmades och väckte stor uppmärksamhet när den publicerades av New York Times år 2013.

Den åtalade mannen hävdade att han på order verkställt ett utdömt dödsstraff av en legitim domstol efter en rättvis rättegång. Tingsrätten ansåg det utslutet att avrättningen föregåtts av en rättvis rättegång. ■■■

FOTO: ADEM ALTAN/AFP/TT

GRIPEN. En demonstrant grips 10 februari utanför universitetet i Ankara vid en protest mot massavskedanden och gripanden av akademiker.

Årsrapporten: ”Det liknar 1930-talet”

DEN 22 FEBRUARI presenterar Amnesty sin årsrapport 2016/17. Rapporten, som omfattar 159 länder, är en svidande vidräkning med ledare runt om i världen och en varning om dominoeffekter när allt fler länder väljer att vända ryggen åt åtaganden när det gäller mänskliga rättigheter. Amnesty använder inte termen populism men *Salil Shetty*, Amnesty Internationals generalsekreterare, går till skarp attack mot politiker som *Donald Trump* (USA), *Viktor Orbán* (Ungern), *Recep Tayyip Erdoğan* (Turkiet) och *Rodrigo Duterte* (Filippinerna) som anklagades för att ”släppa lös en giftig agenda som hetsar och avhumaniserar hela grupper av människor när de görs till syndabockar”.

– Det cyniska och skamlösa användandet av ”vi mot dom” i ett

narrativ om skuld, hat och fruktan har under år 2016 fått en global framträdande plats som inte har setts sedan 1930-talet, anser *Salil Shetty*.

Den hatfulla retoriken från politiska ledare hade under förra året ofta flyktingar som måltavla och i rapporten konstateras att minst 36 länder olagligt tvingade flyktingar att återvända till länder där de är i fara. Amnesty uppger i rapporten att människor som fredligt stod upp för mänskliga rättigheter mördades i minst 22 länder. Ett exempel var den välkända urfolksledaren *Berta Cáceres* som mördades i Honduras den 2 mars 2016 utan att någon hittills har ställts inför rätta.

Enligt Amnesty begicks krigsförbrytelser i minst 23 länder under förra året och or-

ganisationen angriper återigen FN:s säkerhetsråd för passivitet i samband med kriget i Syrien. Saudiarabien anklagas för övergrepp i flygkriget i Jemen där tusentals civila har dödats och skadats medan Storbritannien och USA fortsätter skicka vapen till Saudiarabien.

Amnesty valde att i år presentera sin årsrapport i Paris. En historisk symbolik då det var 1789 som den franska nationalförsamlingen antog en deklaration om mänskliga rättigheter men också en påminnelse om den skarpa kritik Amnesty har riktat mot undantagstillståndet i dagens Frankrike. Inför det franska presidentvalet i vår kommer Amnesty övervaka det språkbruk som används i valrörelsen.

ULF B ANDERSSON

SJU PERSONER AVRÄTTADE

DEN 25 JANUARI hängdes sju personer i Kuwait i den första avrättningen sedan år 2013. Amnesty fördömde avrättningarna som ”ett djupt beklagligt steg tillbaka för Kuwait”. För första gången någonsin avrättades en medlem av kungahuset, Sheikh Faisal Abdullah Al-Sabah. Han anklagades för mord på en annan medlem i kungahuset. Enligt den statliga nyhetsbyrån KUNA avrättades också Nusra al-Enezi som var skyldig till ett av de värsta brotten i Kuwaits historia. Hon satte eld på ett tält med bröllopsgäster år 2009 och 57 personer dog som en hämnd för att hennes make hade tagit sig en andra hustru.

De övriga avrättade var utländska medborgare, däribland två kvinnliga hembiträden från Filippinerna och Etiopien, som anklagades för mord i arbetsgivarnas familjer. ■■■

ANTÓNIO GUTERRES UPPMANAS AGERA

ÅTTA ORGANISATIONER, däribland Amnesty International, FIDH, Fortify Rights och US campaign for Burma, uppmanade den 16 februari FN:s generalsekreterare **António Guterres** att resa till Burma (Myanmar) och agera när det gäller situationen för den muslimska minoriteten Rohingya. Sedan nio burmesiska gränsvakter dödade i en attack den 9 oktober 2016 inleddes militära operationer som har drivit omkring 100 000 personer på flykt.

António Guterres

FN-organet OHCHR, som har intervjuat flyktingar, varnade i en rapport den 3 februari för att ”brott mot mänskligheten” kan ha begåtts av militären. Rohingya-befolkningen förvägras medborgarskap i Burma. ■■■

Drömmen om EU

TROTS BISTER VINTER, stängda gränser och EU-överenskommelser fortsätter flyktingar att anlända till Serbien. Mellan 7 000 och 10 000 människor beräknas finnas i landet. Så gott som alla vill till Västeuropa och hoppas att gränserna till EU ska öppnas igen.

TEXT: CHRISTINA WASSHOLM FOTO: JODI HILTON

Yasir Khan är klädd i en träningsjacka från Adidas. Fötterna är barfota i ett par flipflop-sandaler. Han är 16 år gammal och har samma morgon kommit tillbaka till lagerlokalerna bakom Belgrads järnvägsstation efter ett misslyckat försök att ta sig över gränsen till Ungern. Han blev nästan omedelbart gripen av ungerska gränsvakter som tog hans jacka, skor och pengar.

– De sprejade något i mina ögon så jag blev medvetslös. Jag vaknade av att de hällde iskallt vatten över mig, berättar han.

Det är fem minusgrader de här dagarna men de kallaste nätterna har det varit ner mot 20 minusgrader.

Rapporterna om gränsvakternas behandling har kommit tätare sedan årsskiftet. Human Rights Watch rapporterade den 20 januari om övergrepp och olagliga så kallade push backs vid både den kroatiska och ungerska gränsen till Serbien.

I början av året väckte flyktingarnas situation i de övergivna lagerlokalerna bakom järnvägsstationen i Belgrad stor uppmärksamhet i världen. Serbiens flyktingkommisariat fick press på sig att erbjuda boende

med bättre villkor i närliggande Obrenovac där våningssängar snabbt ställdes upp i en före detta militärbyggnad. Andra blev skjutsade till existerande läger runt om i landet.

Det finns dock de som frivilligt väljer att vara kvar. Det finns en frihet i ett boende på egna villkor, och med hjälporganisationer och Hot Food Idomeni som delar ut ett mål varm mat varje dag går det att överleva även i minusgrader. Främst är det närheten till smugglare och möjligheten att snabbt röra sig vidare norrut som gör att omkring 700 personer fortsätter att sova i de kalla, otätade barackerna.

Yasir Khan har lite tur mitt i allt och delar ett mindre rum med 17 andra människor. Rummet ser ut att ha varit verkstad en gång och är bättre isolerat än de stora lagerlokaler på andra sidan gården. Här finns till och med en kamin som värmer skönt. En grå filt stoppar åtminstone hjälpligt de kyliga vindarna som tränger in genom det öppna dörrhålet. Killarna i rummet värmer vatten till te i en ölburk och skrattar åt Yasir Khans försök att korsa gränsen, hans 15:e försök.

Lagerlokalernas väggar är täckta med meddelanden på engelska. Det mest frekvent återkommande är ”Open the borders”. Det är

”I väntan på besked pågår en slags vardag i lägret.”

MATUTDELNING. En gång om dagen delar en hjälporganisation ut varm soppa till 700 unga män och pojkar, de flesta från Afghanistan och Pakistan.

TRÄNING. Sayed Ahmad, 6, kommer från Mazar e-Sharif i norra Afghanistan. Här tränar han på rollerblades på flyktingcentret Krnjaca.

som ett mantra som människorna i barackerna upprepar gång på gång, i hopp om att den osannolika drömmen ska bli sann.

Några hundra meter bort, på Gavriilo Princip-gatan, ligger hjälpcentret Miksaliste som delar ut skor och kläder till flyktingarna. Det är alldeles proppfullt med män och pojkar som laddar mobiler, använder Internet och värmer sig. Miksaliste öppnade sommaren 2015 och då strömmade volontärer och hjälp in. Nu är det ont om det som behövs mest; strumpor, skor och vinterjackor.

Vakter från ett säkerhetsbolag släpper bara in personer i distributionsrummet i små grupper, och de måste vara i sällskap med någon från fältpersonalen som identifierar dem med störst behov. Skor som läcker fixas med torra strumpor och dambindor med god uppsugningsförmåga. Alla prickas av på en lista. Det är inte ovanligt att den som fått ett par skor en dag säljer dem på gatumarknaden runt hörnet och sedan kommer tillbaka för att be om nya dagen därpå. Pengar är också en bristvara för den som behöver hjälp att ta sig över nästa gräns.

Noorahmad Sheerzad

Noorahmad Sheerzad från Afghanistan har bestämt sig för att inte försöka fler gånger. Efter fem dagar i Serbien bestämde han sig för att söka asyl här och har just varit på sin första intervju.

– Serbien har bra människor, säger han.

I väntan på den utdragna processen hjälper han volontärer med att tolka. Noorahmad Sheerzad har just varit ute med personal från organisationen Praxis för att se vilka som behöver kläder och skor för att klara natten. Han pratar farsi, urdu, pashto och engelska och lär sig nu serbiska. Han är en av drygt 600 asylsökanden som bor i flyktinglägret Krnjaca strax utanför Belgrad.

En kort bilfärd från centrum, över Donau, ligger Serbiens största flyktingläger med plats för 1 200 personer. Det är som ett litet samhälle med vita huslängor i prydliga rader. Den här soliga vinterdagen är det fullt med barn överallt, som springer runt i klungor. Kontrasten till misären i Belgrads baracker är stor.

Sotoudeh Mir Salimi, hennes man och deras två barn delar rum med ett äldre par från Afghanistan. Det finns inte många kvadratcentimeter golvyta att röra sig på. Sotoudeh har just varit och kvitterat ut den dagliga ransonen av fyra blöjor till nio månader gamla sonen Ronika. Men snart 3-åriga Viana får inga blöjor – hon är för gammal.

– Men hur ska jag potträna henne här, undrar hennes mamma och visar de gemensamma toaletterna i korridoren, som är av typen håll i marken.

Bebisen badar hon i en begagnad färgburk.

Familjen kommer från Iran och vill försöka ta sig till Sverige eller Norge. Sotoudeh Mir Salimi frågar oroligt om svenska myndigheter kommer att skicka tillbaka dem till Bulgarien, där de inte hade annat val än att registrera sig och lämna fingeravtryck. Deras hopp för att komma vidare från Serbien står till den omtalade listan hos de ungerska gränsmyndigheterna.

För närvarande släpper Ungern igenom fem personer om dagen, enligt ett kösystem som ingen riktigt verkar veta hur det fungerar, inte ens Jelena Jankovic som är koordinator för verksamheten i Krnjaca.

– Allt vi gör är att skicka namn och uppgifter till gränsmyndigheten i Horgos, om någon önskar. Det är inget vi uppmuntrar, säger hon, och lägger till att väntetiden är ”våldigt” lång.

Men det har i alla fall hänt att det kommit positiva besked till familjer i Krnjaca, det bekräftar Jelena Jankovic. Hoppet lever.

lägrets restaurang lägger kökschefen Branislav Jankovic sista handen vid dagens lunch; stekt fisk och böngryta. Han har jobbat i köket sedan 1984 då de vita huslängorna var hem åt arbetare på vattenledningsfabriken som låg här.

Den gick i konkurs i samband med Jugoslavien sönderfall och snart kom istället flyktingar från Kroatien, Bosnien och Kosovo att flytta in. Fabriken hade uppdrag i Indien och Mellanöstern på 1980-talet och Branislav Jankovic jobbade tre år i Libyen och lärde sig en del arabiska. Ord som han nu har fått användning för.

Han småpratar med Mohammed Naib från Afghanistan som har kommit till restau-

”Jag vaknade av att de hällde iskallt vatten över mig.”

+ Amnesty-aktion

Amnesty International har under januari och februari i en aktion uppmanat myndigheterna i Serbien att organisera nödboende för flyktingarna och migranterna i Belgrad. Amnesty anser att myndigheterna måste se till att gruppen får tillgång till mat, vatten och sanitet, hälsovård, lämpliga kläder och lämpligt boende. De serbiska myndigheterna har vidtagit åtgärder men dessa har inte varit tillräckliga, anser Amnesty.

MISSLYCKAT FÖRSÖK. ➤ **16-åringe Yasir Khan från Pakistan har misslyckats med att ta sig in i Ungern och har återvänt till Belgrads järnvägsstation.**

rangen för att hämta ut en ranson pulvermjölk till sin fyra månader gamla dotter *Alexandra*, som föddes i Makedoniens huvudstad Skopje. Han har ytterligare tre barn, varav det äldsta just börjat skolan i närheten. Familjen står förstas på listan. I väntan på besked pågår en slags vardag i lägret. Mohammeds fru *Qodsia* bäddar med rena lakan i familjens rum och frågar om hon får bjuda på te. Men ljudet av rop och skratt utanför lockar ut oss.

– Det är världsmästerskapet i cricket som

pågår här, ropar *Hesham Aqtash* när vi närmar oss den snötäckta gräsmattan bakom barackerna.

Ett tiotal barn i olika åldrar spelar en till synes mycket jämn match i en sport som är populär i Afghanistan och Sydasien. 21-åriga Hesham Aqtash tar en paus och säger att han inte har bråttom att lämna lägret.

– Min pappa har ont i ryggen så vi kan ändå inte ta oss vidare. Men det är okej här, vi har någonstans att sova och får mat, så vi väntar här några månader, säger han.

FÖDD I SKOPJE. **Qodsia och Mohammed Naib med sin dotter Alexandra. Familjen kommer från Mazar-e-Sharif i norra Afghanistan. Nu finns de i flyktingcentret Krnjaca i Belgrad.**

Ja, i lägret Krnjaca har många bestämt sig för att vila en stund. I lagerlokalerna i Belgrad är stämningen mer otålig.

Pojkarna och männen där har heller ingen väntelista att hoppas på, de tillhör den grupp som prioriteras lägst. Varje dag är det en grupp eller två som möter upp en smugglare och hoppas att just de ska lyckas ta sig obemärkta över den välbevakade gränsen. Riskerna är stora.

I början av februari omkom en 22-årig man från Afghanistan vid gränsen till Ungern. En grupp om 15 personer uppmanades av en smugglare att gå på isen över floden Tisa. Men isen sprack och 22-åringen drunknade. Kroppen har ännu inte hittats. IIII

Australiens farliga exempel

En missad båt kan vara skillnaden mellan fristad och fängelse. Fråga *Nayser Ahmed*. År 2013 klämde hans familj in sig i en buss på väg mot den indonesiska kusten. De hade flytt förtrycket mot folkgruppen rohingya i Burma och satsade allt på att resa till Australien. Men Nayser fick inte plats i bilen. Han sade åt de andra att åka i förväg. Han skulle komma strax. Men då båten avgick var han inte på plats. Först en vecka senare anlände han. Då var det för sent. Australien hade hunnit ändra sina asylregler. Istället för att återförenas med sin familj skickades han till ett förvar på Manus Island i Papua Nya Guinea, 356 mil bort. Där sitter han än.

Australien, världens trettonde rikaste land och fjortonde minst tätbefolkade, har länge varit ökänt för sin hårda behandling av flyktingar. Över det senaste dryga decenniet har departementet för ”immigration och mångkultur” ändrat namn till ”immigration och gränskontroll”. Båtar stoppas och skickas tillbaka. Asylsökande interneras på avlägsna öar. De som får flyktingstatus omplaceras i tredje land. I februari verkade *Donald Trump* ta tillbaka USA:s erbjudande att välkomna dem, så var omplaceringen ska ske är nu oklart. Klart är i varje fall att *Nayser Ahmeds* återförening med sin familj i Sydney är körd.

FN och Amnesty kritiserar politiken som inhuman. Ändå överväger Europa att kopiera den. Tysklands inrikesminister har föreslagit att båtflyktingars asylfrågor ska kunna utredas på center i Afrika. Storbritanniens utrikesminister har föreslagit en EU-flotta i Medelhavet för att skicka tillbaka flyktingskepp. Danmarks konfiskering av flyktingars tillgångar påminner om hur Australien tvingat flyktingar att betala för sin tid i förvar. Danska parlamentariker har även besökt flyktingcentret på Nauru i Stilla havet och uttryckt sitt gillande.

PER LILJAS

Per Liljas är
Asienreporter för
Svenska Dagbladet.

”Lågren präglas av systematiska övergrepp.”

Attraktionen ligger i att flyktingbåtarna till Australien slutat anlända. Därmed har även dödsfallen på havet eliminerats. Argumentet är att landet nu kan fokusera på att ta emot människor för vidarebosättning från flyktingläger. Årligen välkomnas 13 750 personer, men förra året beslutade man att ta emot ytterligare 12 000 från Syrien och Irak. Den konservativa regeringen hävdar att de har funnit den mest moraliska och hållbara lösningen.

Regeringens egen utredning, vilken presenterades i januari, talar däremot emot detta. Där kallas asylhanteringen ohälsosam, farlig, slösaktig och skadande för landets rykte. Lågren präglas av systematiska övergrepp, psykologisk ohälsa och självmordsförsök. En annan myndighetsrapport från september visar att varje person på Nauru och Manus Island kostar över 3,3 miljoner kronor per år. En förbjudande hög siffra i Europa, där 361 712 asylsökande anlände förra året. Taktiken att skicka tillbaka flyktingskepp har dessutom bedömts vara olagligt av EU. Oavsett är det långt mer problematiskt att sända människor till en kollapsad stat som Libyen än till Indonesien.

Mer av allt belyser den australiska situationen kanske ett bekant problem: flyktingars roll som politiskt slagträ. Under den liberala regeringen 2008–2013 monterades den hårda asylstrategin ned. Men då det stod klart att regeringen höll på att förlora valet kom de tillbaka med nya, ännu striktare lagar. Nu sitter politiker i båda sidor av spektrumet i samma båt.

Här i Sydney märks landets multikulturella karaktär och få ifrågasätter behovet av invandring. Men politikerna har målat in sig i ett hörn där det finns ”bra” och ”dåliga” migranter. Tragiskt nog är det en populär hållning, eftersom regeringen nu kan uppvisa ett sken av kontroll. Problemet är att det varken är hållbart eller humant. Det gäller att vara vaksam innan det här blir Europas modell. ■■■

AMNESTY TAPPAR MEDLEMMAR

MEDELSANTALET för svenska Amnesty fortsatte minska under 2016. Vid årsskiftet hade den svenska sektionen 98 645 medlemmar. Det var en tillbakagång med 1 354 medlemmar jämfört med 31 december 2015 då 99 999 personer var medlemmar. Efter drygt tio års stadig medlemsökning, där toppnoteringen var 101 139 medlemmar den 31 december 2014, bröts trenden år 2015 vilket då kopplades till diskussio-

FOTO: AI

Anna Lindenfors

nen om antagandet av Amnestys policy för att tillvarata mänskliga rättigheter för dem som säljer sex. Under slutet av år 2016 ska den nedåtgående trenden ha brutits.
– Våra medlemmar har ett stort engagemang för mänskliga rättigheter och de stannar hos oss länge, säger **Anna Lindenfors**, generalsekreterare för svenska Amnesty. Minskningen av medlemsantalet under året har berott på utmaningar i värvningen av nya medlemmar. Glädjande nog har vi vänt den utvecklingen och sedan slutet på 2016 ser vi nu en fin ökning av antalet värvade medlemmar. **||||**

FOTO: VALENTYN OGIRENKO/REUTERS/TT

HANDELSEMBARGO. Ukrainska nationalistpartier demonstrerar i Kiev den 19 februari med krav på stopp för all handel med separatisternas områden i östra Ukraina.

Amnesty vill ha sanningskommission

FÖRRA ÅRET presenterade Svenska kyrkan en vitbok om kyrkans kränkningar av samer genom historien. Den svenska regeringen uppmanades att tillsätta en sanningskommission för att granska den svenska statens agerande.
Den 6 februari, på samernas nationaldag, uttalade Amnestys svenska sektion sitt stöd för en sanningskommission för "att granska och göra upp med de historiska oförrätter som samerna har utsatts för i Sverige".
Amnesty pekar på att samisk mark genom historien har koloniserats, samiska barn har skickats till nomadskolor och de samiska språken har förbjudits. **||||**

”Stoppa planerna på avrättningar”

Den 1 februari krävde Amnesty att Maldiverna stoppar planerade avrättningar. Högsta domstolen hade då fastställt dödsdomarna mot tre dömda män. Senaste avrättningen i Maldiverna ägde rum 1954.

ASSAD SLÅR TILLBAKA MOT AMNESTY

DEN 7 FEBRUARI publicerade Amnesty en rapport om förhållandena i militärfängelset Saydnaya i Syrien som fick stor uppmärksamhet. Amnesty har inte haft tillträde till regeringskontrollerade områden i Syrien sedan år 2011 men 84 personer, däribland tidigare fångar och fängvaktare, har intervjuats och i rapporten uppskattar Amnesty att omkring 13 000 personer har

FOTO: KREMLIN

Bashar al-Assad

avrättats i fängelset sedan 2011.
Det ryska utrikesdepartementet angrep den 9 februari rapporten och Syriens president **Bashar al-Assad** riktade i två intervjuer med utländska journalister hård kritik mot Amnestys rapport och menade att det var "skamligt" att rapporten publicerades utan bevis.
Amnesty svarade på Assads kritik genom att uppmana den syriske presidenten att ge tillträde för internationella övervakare att besöka Saydnaya och andra fängelser och häkten. **||||**

”Straffriheten

Den väpnade konflikten i östra Ukraina mellan ukrainska regeringsstyrkor och separatisterna i folkrepublikerna Donetsk och Luhansk förvärrades under vintern med nya hårda strider. Rysslands utrikesminister **Sergej Lavrov** meddelade den 18 februari i samband med en säkerhetskonferens i tyska München att ett avtal om vapenvila skulle träda i kraft den 20 februari men beskedet omgärdades med osäkerhet.

Bägge sidor har sedan konflikten inleddes våren 2014 använt sig av fångar som tas för att senare kunna utväxlas vilket också drabbar civila som utsätts för påtvingade försvinnanden. Fångar utsätts också för tortyr och misshandel. Den 24 januari publicerade Amnesty International och Human Rights Watch, HRW, ett gemensamt uttalande där de kräver ett stopp för straff-

måste få ett slut”

friheten och pekar på att godtyckliga gripanden och tortyr är förbjudet.

De båda organisationerna publicerade den 21 juli 2016 en detaljerad rapport om hemliga häkten och tortyr hos den ukrainska säkerhetstjänsten SBU och de facto-myndigheterna i Donetsk och Luhansk. Nu konstaterar Amnesty och HRW att löftena från militäråklagarmyndigheten i Ukraina om en undersökning av SBU:s hemliga häkten har visat sig vara tomma löften. Efter att rapporten publicerades frigavs 13 fångar från ett hemligt häkte i Charkiv. SBU flyttade samtidigt fem andra fångar till annan plats men de sista av dessa frigavs i december. I ett fall hade en man från Ryssland varit fängslad i 21 månader efter att han greps på semester

i Odessa i maj 2014.

I folkrepublikerna Donetsk och Luhansk noterar Amnesty och HRW inga framsteg och de facto-myndigheterna anklagas för att fortsätta hålla civila fängslade utan kontakt med omvärlden.

En blixttaktion från Amnesty verkar dock ha gett resultat då det den 15 februari meddelades att de ryska artisterna och aktivisterna **Seroe Fioletovoe** och **Viktoriya Miroshnichenko** hade frigivits. De hade rest till Donetsk från Ryssland för att genomföra en pacifistisk aktion och hade inte hörts av sedan den 31 januari. De bägge aktivisterna hade hållits av statssäkerhetstjänsten i Donetsk och skickades den 14 februari tillbaka till Ryssland.

ULF B ANDERSSON

AMNESTY VÄLKOMNAR NY LAG OM SEXUALBROTT

FÖRRA ÅRET presenterade 2014 års sexualbrottskommitté sitt förslag om ny lagstiftning kring sexualbrott där samtycke ska stå i förgrunden och brottet grov oaktksamhet ska införas. Förslaget är nu ute på remiss och Amnesty välkomnar i sitt remissvar utredningen.
"En samtyckesbaserad reglering svarar bättre mot det allmänna rättsmedvetandet i samhället att parternas frivilliga deltagande är själva grunden för att sexuella handlingar ska anses tillåtna", skriver Amnesty och anser att en ny lagstiftning kan medverka till att normer kring samtycke förstärks.
Amnesty menar att risker för ökat fokus på brottsoffret inte bör vara ett avgörande argument mot en samtyckeslag.
– Av stor vikt är dock att åklagaren fortsatt har den fulla bevisbördan och att lagändringen inte innebär avkall på rätten till rättvis rättegång för den tilltalade, framhåller Amnesty. **||||**

INDONESIEN:

Hon vägrar ge upp – trots hårdare klimat

I Indonesien växer kraven på en lagstiftning mot samkönade relationer. Samtidigt kämpar landets hbtq-personer för sina rättigheter i ett allt mer konservativt samhälle.

TEXT OCH FOTO: JAKOB LIND

INDONESIEN

HUVUDSTAD:
Jakarta.

POLITIK:
Självständigt från Nederländerna 1949. Militärdiktatur under Suharto 1965–1998. Joko Widodo vann presidentvalet år 2014. 87 procent av befolkningen är muslimer och landet är världens folkrikaste muslimska land.

YTA:
1 904 569 km²
(Sverige: 449 694 km²)

BEFOLKNING:
256 miljoner.

Shinta Ratri sitter djupt försjunken i bön. Hennes händer vilar mot knäna när hon reciterar verserna från Koranen. I skenet från rummets enda ljuskälla skymtar hennes ansikte under slöjan. Hon är waria – transsexuell.

Från sitt hus, som ligger längs en smal gränd bakom en av Yogyakartas många moskéer, driver hon skolan *Pesantren Waria Al-Fatah* – världens enda muslimska internatskola för transsexuella kvinnor.

– Många warias accepteras inte av sina familjer. De blir uteslutna ur samhället och har ingenstans att vända sig. Därför skapade vi en plats där alla är välkomna, säger Shinta Ratri.

Skolan började som en stödförening efter att Yogyakarta drabbades av en massiv jordbävning år 2006 då tusentals människor miste livet och ytterligare tiotusentals förlorade sina hem. Eftersom transpersoner i Indonesien ofta stöts bort av sina familjer hade de ingenstans att vända sig när staden rasade samman. Stödföreningen blev därför en viktig knutpunkt. År 2008 öppnade Shinta Ratri sedan internatskolan som en förlängning av stödföreningen.

På söndagar ordnar de läs- och skrivkurser och föreläsningar om Koranen. De har också diskussionsgrupper och middagar där kvinnorna kan hjälpa varandra att hitta bostäder och arbeten eller bara prata om vardagliga problem. På söndagar är alla transkvinnor välkomna, inte bara de som bor på internatet.

– Många warias tvingas leva på gatan och

UNIK SKOLA. Shinta Ratri driver världens enda muslimska internatskola för transkvinnor.

”Landets hbtq-organisationer utgör ett allvarligt hot mot nationens säkerhet.”

WARIA

WARIA ÄR DET indonesiska ordet för transkvinna och är en sammanslagning av orden för kvinna ”wanita” och man ”pria”.

DOMSTOLEN

RÄTTSPROCESSEN I INDONESIA konstitutionsdomstol inleddes under 2016. Utredningen gäller både kriminaliserande av samkönade relationer och sexuella relationer utanför äktenskap. Senaste sammanträdet skedde i januari 2017. Det finns inga uppgifter på när de väntas fatta ett beslut.

prostituera sig för att överleva. Men här kan vi istället hjälpas åt för att skapa ett bättre liv, säger Shinta Ratri.

Med tiden spreds ryktet om skolan i Yogyakarta och warias från hela landet började söka sig hem till Shinta Ratri. När skolan var som störst bodde 20 transkvinnor på internatet och stödföreningen hade närmare 300 medlemmar. Varje söndag kunde ett 60-tal personer samlas på skolan.

Shinta Ratri engagemang har gjort henne till en av Indonesiens mest betydelsefulla talespersoner för hbtq-rättigheter. Och bland alla dem som funnit hjälp och stöd hemma hos henne kallas hon *Ibu Shinta*, en kvinnlig titel som används för att visa vördnad och respekt.

Indonesien har över 250 miljoner invånare och är världens mest folkrika muslimska land. Drygt 87 procent av befolkningen är muslimer. Men landet har också med sina över 300 folkgrupper och fler än 700 talade språk en lång tradition av acceptans för olika kulturer – någonting som också speglas i landets officiella motto ”enighet i mångfald”.

Indonesien är idag ett av få muslimska länder som inte har någon nationell lagstiftning mot samkönade relationer. Men landets provinser har stor självbestämmanderätt, och i vissa regioner är samkönade relationer, eller ”omoraliska handlingar”

som de ofta kallas i lagstiftningen, redan förbjudna. I Aceh på norra Sumatra infördes år 2006 sharialagar och offentliga spöstraff utdöms för sex utanför äktenskapet, inklusive samkönat sex.

År 2006 stiftades också en nationell lag mot att porträttera homosexualitet i TV, film, litteratur eller musik. Fritt översatt kallas den ”lagen mot pornografi och sexuella handlingar”. En lag som exempelvis gjorde att *Sam Smiths* tacktal från Oscarsgalan 2016, där han dedicerade statyetten till hbtq-rörelsen, klipptes bort när galan visades i indonesisk TV. År 2006 utfärdade också Ulema-rådet, Indonesiens högsta religiösa organ, en fatwa mot transpersoner.

Men sedan år 2006 har inte mycket skett i det offentliga rummet. Den konservativa äsiktsförskjutningen har istället pågått i det tysta, fram till 2015, då Ulema-rådet utfärdade en ny fatwa mot landets samtliga hbtq-personer.

När en grupp studenter på University of Indonesia startat en stödgrupp för hbtq-personer på campus gjorde *Muhammad Nasir*, minister för

Ryamizard Ryacudu

teknologi, forskning och högre utbildning, i januari 2016 ett uttalande där han hotade att utsluta alla hbtq-personer från landets universitet om gruppen inte upphörde med sin verksamhet. Utlandet blev startskottet för en lång rad hotfulla utspel från både högt uppsatta politiker och välkända organisationer.

Samma månad klassificerade bland annat Indonesiens psykiatrförbund homosexualitet som en mental sjukdom och Indonesiens försvarsminister *Ryamizard*

Ryacudu deklarerade i ett uttalande att landets hbtq-organisationer utgör ett allvarligt hot mot nationens säkerhet.

De politiska utspelen blev en form av godkännande för det förtryck som redan existerade, och den 19 februari 2016 tvingades Shinta Ratri stänga sin skola efter påtryckningar från den lokala gruppen Front Jihad Islam. Gruppen är mycket inflytelserik i Yogyakarta och hade både polisen och de lokala myndigheterna på sin sida när de kom till hennes hem och tvingade henne att stänga dörrarna.

– Jag blev väldigt rädd och ledsen. Det var en svår tid för oss. Jag förstår inte varför de vill oss illa på det här sättet. Vi är också muslimer, vi är också människor och har samma rättigheter som alla andra, säger hon.

Front Jihad Islam varnade också Shinta Ratri att de skulle söka upp henne igen om hon försökte öppna skolan på nytt. Men hon är inte ensam om att kämpa för hbtq-rättigheter i Indonesien. År 2006 bildades landets första hbtq-rättsorganisation Arus Pelangi.

Arus Pelangi fått flera internationella utmärkelser för sitt arbete med hbtq-

RÄDDA MEN STOLTA. Hbtq-organisationen Arus Pelangi betyder flödande regnbåge och bildades 2006.

FOTO: ARUS PELANGI

ORO. Yuli Rustinawati på Arus Pelangi oroas över det nya klimatet i Indonesien för hbtq-personer.

rättigheter och har idag bland annat ett samarbete med svenska rfsl för att stoppa våld och trakasserier mot hbtq-personer i Indonesien.

Enligt en undersökning som Arus Pelangi genomfört har idag 89 procent av Indonesiens hbtq-personer blivit utsatta för någon form av trakasserier, hot eller våld på grund av sin sexuella läggning eller könsidentitet.

– Jag har jobbat med hbtq-rättigheter i tio år och det här är första gången som jag upplever att vi måste vara rädda. Utvecklingen går hela tiden åt fel håll, säger *Yuli Rustinawati*, talesperson och grundare av Arus Pelangi.

Under 2016 kom också nya krav på en lagstiftning mot samkönade relationer från flera konservativa grupper. Därför pågår just nu en process i landets konstitutionsdomstol där de prövar om en lagstiftning är förenlig med Indonesiens grundlag.

– En lagstiftning skulle innebära slutet för allt vi har kämpat för. Och tyvärr så tror jag att lagstiftningen kommer bli verklighet, säger *Yuli Rustinawati*.

Den konservativa förändringen märks också på gatorna i huvudstaden. Varje år se-

HAT. En muslimsk grupp på väg för att försöka stoppa en hbtq-manifestation i Yogyakarta den 23 februari 2016.

FOTO: SURYO WIBOWO/AFP/TT

Aceh – egna lagar

Efter tsunamin 2004, som drabbade Aceh hårt, slöts ett fredsavtal där regionen med cirka fem miljoner invånare fick självstyre.

TEXT: ULF B ANDERSSON

SPÖSTRAFF FÖR SEX

SHARIALAGAR HAR INFÖRTS och sex utanför heteroäktenskap, inklusive samkönat sex, straffas med offentligt spöstraff. Även umgänge mellan kvinnor och män kan bestraffas som opassande.

LÅNGVARIGT UPPROR

ÅR 1976 INLEDDER GAM (Rörelsen för ett fritt Aceh) ett uppror för att uppnå självständighet för området som hade varit ett eget sultanat på 1800-talet. Upproret leddes från Norsborg utanför Stockholm där GAM-ledarna levde i exil. Minst 30 000 personer beräknas ha dödats under konflikten.

FOTO: CHAIDEER MAHYUDDIN/AFP/TT

OFFENTLIG PRYGLING. En kvinna dömd för "omoraliska handlingar" får spöstraff i Banda Aceh den 12 juni 2015.

dan år 2007 har Arus Pelangi genomfört en hbtq-manifestation – en form av prideparad – men år 2016 möttes de för första gången av en motdemonstration. Och under förra året skakades Jakarta flera gånger av stora antigay-demonstrationer där tusentals personer deltog.

Men samtidigt som landet blivit mer konservativt finns också en stor hbtq-scen i huvudstaden. Arshyaly Faith, en 29-årig man från Jakarta, med vänliga ögon och mungipor som naturligt vilar i ett permanent leende, lever idag tillsammans med sin pojkvän. Han är kreativ chef på en skönhetskola och är öppet homosexuell. De enda som inte känner till hans läggning är hans familj.

– I min umgängeskrets finns det ingen som dömer mig. Men min familj är väldigt religiös. Jag tror att de förstår att jag är gay, men vi hade aldrig kunnat prata om det, säger han.

För Arshyaly Faith är det inte hotet om en stundande lagstiftning som oroar mest inför framtiden.

– Det som gör mig rädd är när jag ser folk

som går ut på gatan och demonstrerar för att de hatar mig. Då är jag till och med rädd för att lämna min lägenhet, säger han.

Indonesiens president *Joko Widodo* fick hård kritik för att han inte tog hbtq-rörelsen i försvar. När han slutligen bröt tystnaden den 20 oktober 2016 så deklarerade han att "I Indonesien ska det inte finnas diskriminering mot någon person" men tillade också att "indonesiska värderingar inte tillåter dem (hbtq-personer)" och "Islam tillåter inte dem".

Shinta Ratri på sin altan omgiven av warias som bor på hennes skola. Trots hoten så öppnade hon skolan igen under första dagen av Ramadan. Idag bor fyra transkvinnor på internatet och varje söndag anordnar hon åter igen lektioner. De tvingas hålla en låg profil, men dörrarna är öppna.

– Jag känner ett ansvar att hjälpa andra. Det här är mitt hem och det känns som att det här är min uppgift i livet. Vi behöver en plats där vi kan mötas och vara säkra, säger Shinta Ratri. ■■■

KRITISERAD

JOKO "JOKOWI" WIDODO valdes år 2014 till president. Han har fått kritik för svaghet i försvar av mänskliga rättigheter.
FOTO: WIKIPEDIA

JIHADISTEN

OM EN UNG MANS VÄG FRÅN GÖTEBORG
TILL KRIGET I SYRIEN

Uppremiär 22/3 Lilla Scen
Av JOHAN GRY, JOEL NORDSTRÖM,
WAHID SETIHESH

Regi JOHAN GRY

Med HANNE MATHISEN HAGA,
MAGDI SALEH, MISAGH SHARIFIAN

Svensk vapenexport

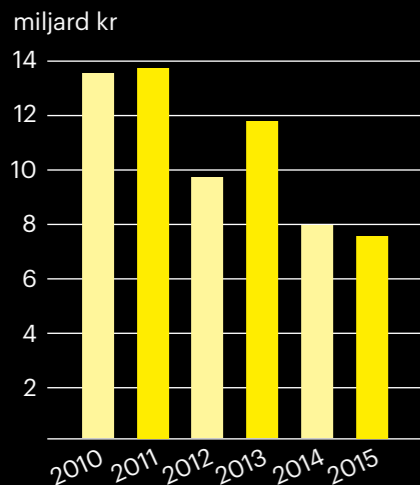
Årligen brukar Sverige sälja krigsmateriel till ett 60-tal länder. *Följdleveranser utgör det mesta av Sveriges vapenexport och stoppas endast vid bindande sanktioner, till exempel från EU, eller FN.*

TEXT: ULF B ANDERSSON
GRAFIK: LOTTA LUNDIN

Jas 39 (dyr)Gripen är din för 1 miljard kronor.

EXPORT I KRONOR

EXEMPEL PÅ VAPENTYPER FÖR EXPORT

JAS 39 GRIPEN

JAS (Jakt, attack och spaning) är ett plan som har sålts till Sydafrika och Thailand. Tjeckien och Ungern leasar planet.

CARL-GUSTAF

Granatgevär, 150 000 kr.

STRIDSFORDON 90

Pansarfordon, 20 mkr.

EXCALIBUR

Precisionsprojektil, 1 mkr.

TAURUS KEPD 350

Standoff-missil, 500 000 kr.

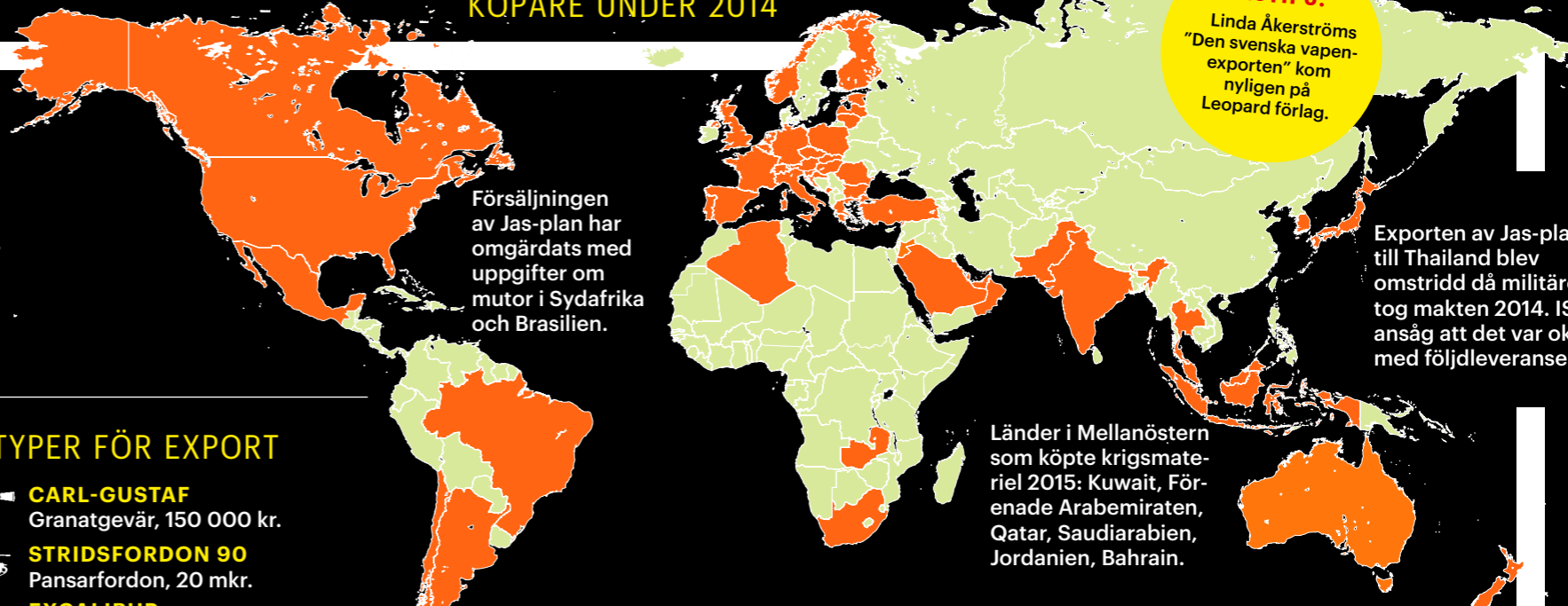
LÄNDER I TOPP UNDER 2015

 1. NORGE (2,1 miljarder)	 6. STORBRIANNIEN (315 miljoner)
 2. USA (667 miljoner)	 7. FRANKRIKE (312 miljoner)
 3. FINLAND (541 miljoner)	 8. SYDKOREA (303 miljoner)
 4. INDIEN (380 miljoner)	 9. KANADA (295 miljoner)
 5. TYSKLAND (341 miljoner)	 10. ITALIEN (252 miljoner)

VILKA FÖRETAG SÄLJER?

SAAB AB SOM HELHET är Sveriges ojämförligt största producent och exportör av krigsmateriel. Andra stora företag som exporterar krigsmateriel är **BAE System Hägglunds**, **BAE System Bofors**, **FFV Ordnance AB**, **Nammo**, **Kockums** och **Volvo Aero**. Krigsmateriel kan förutom vapen också innebära militära tjänster och mjukvara.

KÖPARE UNDER 2014

Försäljningen av Jas-plan har omgärdats med uppgifter om mutor i Sydafrika och Brasilien.

LÄSTIPS:
Linda Åkerströms "Den svenska vapenexporten" kom nyligen på Leopard förlag.

Exporten av Jas-plan till Thailand blev omstridd då militären tog makten 2014. ISP ansåg att det var okej med följdleveranser.

Länder i Mellanöstern som köpte krigsmateriel 2015: Kuwait, Förenade Arabemiraten, Qatar, Saudiarabien, Jordanien, Bahrain.

VAD SÄGER LAGEN?

VAPENEXPORT ÄR I PRINCIP förbjuden. Enligt Lag om krigsmateriel kan det medges undantag om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges utrikespolitik.

Regeringens riktlinjer säger i korthet att vapenexport inte bör beviljas om ett land är involverat i, eller riskerar att dras in i, en väpnad konflikt eller om det förekommer grova och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter. Tillståndsgivningen för vapenexport sköts av Inspektionen för strategiska produkter, ISP.

Sverige ska också förhålla sig till EU:s ståndpunkt om vapenexport. Den innehåller åtta kriterier som alla ansökningar ska provas mot. Hänsyn ska tas till mottagarlandets respekt för de mänskliga rättigheterna och internationell humanitär rätt.

VAD ÄR KEX?

DEN STATLIGA Krigsmaterielexportöversynskommittén (Kex) överlämnade 2015 ett förslag där Kex föreslog att "respekt för mänskliga rättigheter och den mottagande statens demokratiska status" ska vara centralt vid prövning av vapenförsäljning. Kex föreslog också ökad öppenhet kring vapenaffärer. Sverige skulle då bli först i världen med ett demokrati-kriterium. Utredningen har dock ännu inte resulterat i något lagförslag.

VAD ÄR ATT?

AMNESTY HAR VARIT en av många organisationer världen över som i flera årtionden har arbetat för ett internationellt bindande vapenhandelsavtal genom FN, kallat "Arms Trade Treaty", ATT. År 2013 antogs ATT och den 24 december 2014 började ATT gälla då 50 stater hade ratificerat avtalet som därmed blev rättsligt bindande. Några av världens största vapenexportörer, som Ryssland och Kina, har ännu inte undertecknat ATT.

VAD ANSER AMNESTY ?

AMNESTY INTERNATIONAL kräver inte att vapenexport ska förbjudas. Men när vapen kan användas för allvariga kränkningar av mänskliga rättigheter händer det att Amnesty kräver vapenembargo. Det senaste året har Amnesty krävt att USA och Storbritannien stoppar vapenleveranser till Saudiarabien som leder flygkriget i Jemen.

KÄLLA: ISP, SVENSKA FREDS, REGERINGENS SKRIVELSER OM STRATEGISK EXPORTKONTROLL

Vart går ARGENTINA?

I DECEMBER 2015 TILLTRÄDDE den högerliberale ingenjören och affärsmannen **Mauricio Macri** presidentposten i Argentina. I en intervju inför valet sade Macri att ”med mig vid makten kommer det bli ett slut på arbeten som har med mänskliga rättigheter att göra”.

TEXT: CLARA LEE LUNDBERG FOTO: JULIA PEIRONE

Det är en solig försommardag i Buenos Aires i början av december 2016. På det mytomspunna torget Plaza de Mayo, där mödrarna till några av de drygt 30 000 personer som försvann och mördades under militärdiktaturen (1976–83) demonstrerade varje torsdag från 1980-talet till början av 2000-talet, står turister och fotograferar presidentpalatset Casa Rosada. I ett av torgets hörn finns ett slags minnesmärke med banderoller som kräver upprättelse för de soldater som kämpade i Falklandskriget år 1982 och bredvid banderollerna några bleknade argentinska flaggor som rör sig långsamt i den svaga brisen.

Jag har stämt träff med människorättsaktivisten, journalisten och feministen *Lucía García Itzigsohn* från grannstaden La Plata. Hon är sedan många år tillbaka aktiv i *HIJOS*, som är en organisation för barn till föräldrar som försvann, torterades eller mördades under Argentinas senaste militärdiktatur. När jag frågar henne hur hon upplever att arbetet med mänskliga

rättigheter har påverkats av regeringsbytet ser hon bekymrad ut:

– Det har både försämrats och försvårats på många olika plan. För mig personligen, som just nu driver en rättsprocess för att få upprättelse för mina försvunna och mördade föräldrar, har till exempel avskaffandet av stödprogrammet *Ochoa* stor betydelse.

Programmet har dels erbjudit psykologiskt stöd till personer som är målsägande eller lämnar vittnesmål i rättsprocesser som rör brott som begicks under militärdiktaturen. Programmet har dessutom utbildat domare och advokater.

Det var under *Néstor Kirchners* tid som president under åren 2003–2007 som amnestilagar för militärer avskaffades och en sanningskommission inrättades för att på allvar ta itu med de brott som begicks av den argentinska staten under militärdiktaturen. Juntaledare som *Jorge Videla* och *Reynaldo Bignone* var bland de som trots hög ålder dömdes till hårda fängelsestraff.

Att den nuvarande regeringen har en an- ➤

HJÄLP TILL!

Du kan stödja Amnestys blyxtaktion för Milagro Sala genom att skriva brev! Se Fatta Pennan på sidan 62.

HÄKTAD. Urfolksledaren Milagro Sala har suttit i häkte sedan i januari 2016. Amnesty betraktar henne som samvetsfånge.

FOTO: ROMINA SANTARELLI / WIKIMEDIA

ARGENTINA

HUVUDSTAD:
Buenos Aires.

POLITIK:
Militärdiktatur 1976-1983. I krig med Storbritannien 1982 om kontrollen över Falklandsöarna (Malvinas). Peronisterna hade presidentposten genom Néstor Kirchner (2003-2007) och Cristina Kirchner (2007-2015) men i november 2015 vann högerliberale Mauricio Macri presidentvalet.

YTA:
2 780 400 km².
(Sverige
449 964 km²)
BEFOLKNING:
43,5 miljoner.

nan inställning till dessa brott blev tydligt när kultursekreteraren *Darío Eduardo Lopérfido*, som senare tvingades avgå, uttalade sig om antalet försvunna under diktaturåren 1976-1983.

– Det värsta var när han på ett väldigt grovt och okänsligt sätt sade att han tvivlar på om det verkligen var 30 000 personer som försvann och att det inte spelar så stor roll hur många det var. Dessutom pågår det just nu en diskussion om man ska ta bort den 24 mars som helgdag, den dag som militärkuppen genomfördes 1976 och som Kirchner-regeringen gjorde till helgdag för att markera hur viktigt det är att vi minns det som hände, säger Lucía García Itzigsohn.

Några veckor innan vår intervju reste Lucía García Itzigsohn till provinsen Jujuy för att besöka politikern och urfolksledaren *Milagro Sala*, som greps i samband med en protestaktion och sitter häktad på oklara grunder sedan i januari 2016. Hennes fall har uppmärksammats av Amnesty International som kräver att hon frigges. FN:s arbetsgrupp för godtyckliga fängslanden och IAHCR, den interamerikanska domstolen för mänskliga rättigheter har tagit upp hennes fall men hittills har den argentinska regeringen inte reagerat och Milagro Sala sitter kvar i häkte.

Lucía García Itzigsohn

– Det är uppenbart att det är politiska motiv som ligger bakom häktningen av Milagro Sala. Det finns visserligen en rad anklagelser mot henne, bland annat gällande korrup­tion, och jag kan inte med säkerhet säga att hon är helt oskyldig. Men att det är på grund av hennes politiska engagemang och aktivism som hon är fängslad, det är jag övertygad om, säger Lucía García Itzigsohn.

En annan person som engagerat sig i fallet Milagro Sala och som även han nyligen har besökt henne i häktet är advokaten *Gaston Chillier*. Han är verkställande direktör för den icke-statliga organisationen *Cels (Centro de Estudios Legales y Sociales)* som har arbetat

med mänskliga rättigheter i Argentina sedan den startades år 1979. Under de första femton åren arbetade Cels främst med brott mot mänskliga rättigheter som hade begåtts under militärdiktaturen, men från mitten av 1990-talet har organisationen ett bredare fokus där även polisvåld, yttrandefrihet och frågor som rör ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är en del av agendan.

– För oss som jobbar med mänskliga rättigheter är det tydligt att den nuvarande regeringen inte har den frågan som fokus, säger Gaston Chillier. Ett bra exempel är när vi på Cels tillsammans med *Madres y Abuelas de Plaza de Mayo* (Mödrar och mormödrar från Plaza de Mayo) bad om att få ett möte med presidenten för att prata om viktiga frågor som oroar oss. Hans första svar var att avböja och skicka oss till en person som vid det tillfället inte ens var sekreterare för mänskliga rättigheter.

När USA:s dåvarande president *Barack Obama* kom på statsbesök i mars 2016 bad han uttryckligen om att antingen få besöka ESMA, det tidigare tortyrcentret som nu är kulturcenter, eller Parque de la Memoria (minnespark) och att få träffa Mödrar och mormödrar från Plaza de Mayo.

– Då ändrades allt plötsligt och från en dag till en annan fick vi plötsligt ett möte med president *Macri*. Under det mötet upplevde jag en blandning av distans och fientlighet från hans sida. När vi tog upp fallet med Milagro Sala reste han sig upp och lämnade mötet, berättar Gaston Chillier.

Regeringens ekonomiska politik med sparpaket och massuppsägningar har även lett till ökad fattigdom, vilket i sin tur har bidragit till större sociala orättvisor och en växande desperation bland de svagaste samhällsgrupperna.

Under år 2016 har flera fall av polisbrutalitet, i några fall dödligt våld, uppmärksammats både av medier och människorättsorganisationer i Argentina. Den polisiära

Mauricio Macri

FOTO: CASA ROSADA

närvaron och repressionen vid det årliga feministmötet *Encuentro Nacional de Mujeres* i staden Rosario och fallet med de två unga killarna *Ivan* och *Ezequiel* från kåkstaden Villa 21 som blev misshandlade och torterade av ett tiotal beväpnade poliser, är två exempel på det som många uppfattar som en del av en hårdare säkerhetspolitik.

– Under de tolv år som Kirchner-regeringen styrde fanns det en uttalad strategi att polisen som är med vid demonstrationer skulle vara obeväpnad och endast ha batonger. Så är det inte längre. Jag upplever att det offentliga utrymmet har blivit osäkrare för framförallt mörkhyade ungdomar från fattiga områden. De förföljs, förtrycks och i vissa extrema fall skjuts till döds av polisen, säger Lucía García Itzigsohn.

En särskilt utsatt grupp i det argentinska samhället som de senaste åren har lyckats vinna flera viktiga strider, såsom lagen om samkönat äktenskap, adoption och könskorrigering utan prövning, är hbtqi-gruppen.

På den kombinerade picnisen och politiska aktionen *Amor si, Macri no* (Kärlek ja, Marcri, nej) i parken Centenario träffar jag

transaktivisterna *Violeta Alegre* och *Lara Maria Bertolini*. De är kritiska till Mauricio Macris regering och oroliga för att deras nyvunna rättigheter ska inskränkas.

– Vi är här idag för att visa vårt motstånd mot regeringens nyliberala politik. Nedskärningar i den offentliga sektorn och indragna statliga program drabbar oss transpersoner särskilt hårt eftersom vi redan är en utsatt grupp, säger Violeta Alegre.

Vännen och kollegan Lara Maria Bertolini berättar att hennes transvänner som är prostituerade och i många fall immigranter upplever att de nu blir diskriminerade och förföljda av poliser i större utsträckning. Hon nämner också lagen *Cupo Laboral Trans* som finns i provinsen Buenos Aires och som innebär att minst en procent av alla statliga jobb ska erbjudas till transpersoner.

– Häromdagen sade guvernören för Buenos Aires att det finns 600 000 statliga jobb i vår provins, och då frågade vi: var är de 6 000 anställningar som är reserverade för oss? Den här lagen finns men den omsätts inte i praktiken. Men vi ger inte upp, vi tänker inte tillåta att de tar ifrån oss de rättigheter vi har kämpat så hårt för att få, säger hon med eftertryck. ■■■

KÄRLEK JA.
Nej till Macri är budskapet på denna aktion.

”Det är uppenbart att det är politiska motiv som ligger bakom häktningen av Milagro Sala.”

PAVLENSKIJ FLYR TILL FRANKRIKE

DEN RYSKE performancekonstnären **Pjotr Pavlenskij** reste i januari tillsammans med sin partner **Oksana Sjalygina** till Frankrike där de överväger att ansöka om asyl. Paret anklagades för våldtäkt av en rysk skådespelerska. Pjotr Pavlenskij har de senaste åren genomfört en rad uppmärksammade aktioner i Moskva. Han har spikat fast sin pung på Röda torget och anlagt eld vid säkerhetstjänsten FSB:s entré. **||||**

FÖRKORTAT STRAFF FÖR CHELSEA MANNING

DE SISTA DAGARNA i Vita huset fattade USA:s avgående president **Barack Obama** beslut om att förkorta **Chelsea Mannings** fängelsestraff och hon väntas bli frigiven under våren. Chelsea Manning, soldat i USA:s armé, dömdes till 35 års fängelse den 21 augusti 2013 efter att ha läckt hemligstämplat material till webbplatsen Wikileaks. Amnesty, som lyfte fram Chelsea Mannings fall i kampanjen *Skriv för frihet* år 2014, välkomnade straffomvandlingen.

Trots att Amnesty, Human Rights Watch och den amerikanska medborgarrättsorganisationen ACLU fick stöd av cirka en miljon människor i kampanjen för att visselblåsaren **Edward Snowden** skulle benådas valde Barack Obama att inte vidta några åtgärder.

Amnestys kampanj för benådning av 72-åriga **Leonard Peltier** gav inte heller resultat. Han dömdes år 1977 till dubbelt livstids straff sedan två FBI-agenter dödats i en sammanstötning med AIM, American Indian Movement, 1975. Amnesty har ifrågasatt rättegången.

– Vi är djupt bedrövade att Leonard Peltier inte får återvända hem, sade **Margaret Huang**, chef för Amnestys sektion i USA. Han har vacklande hälsa och riskerar nu att dö i fängelse. **||||**

FOTO: JEFFREY SCOTT
Leonard Peltier

Minnet av Hrant Dink lever

Tio år har gått sedan redaktören Hrant Dink mördades i Istanbul. Rättegångarna fortsätter.

Turkiet och tvekade inte att tala om "folk-mord" när det gällde händelserna under Första världskriget då armenier och andra kristna grupper i det Osmanska riket förföljdes. Det ledde till att han tre gånger åtalades för brott mot paragraf 301 i den turkiska brottsbalken som förbjuder förolämpning mot "turkiskhet". Några veckor innan han mördades deltog han i ett seminarium i den svenska riksdagen.

Rakel Dink, änka efter Hrant Dink, talade vid minnesmanifestationen i Istanbul den 19 januari,

och uppmanade till sammanhållning mot de som mördar avvikande röster. **Selahattin Demirtaş**, en av det pro-kurdiska partiet HDP:s partiledare som själv är häktad, beklagade i ett brev att Turkiet de senaste tio åren inte har blivit ett fritt land. **Kemal Kılıçdaroğlu**, ledare för kemalistiska CHP, Republikanska folkpartiet, skrev på twitter att han tio år efter mordet hoppades att "broderskap, jämlikhet och rättvisa" ska bestå i Turkiet.

Tio år efter mordet så fortsät-

"VI ÄR ALLA HRANT". Tusentals personer samlades i Istanbul den 19 januari på tioårsdagen av mordet på Hrant Dink.

FOTO: OZAN KOSE/AFP/TT

ter den rättsliga processen för att kartlägga hela omfattningen av brottet. Mördaren var 17-årig **Ogün Samast**, en ultranationalist som erkände mordet och år 2011 dömdes till 23 års fängelse. Ultranationalisten **Yasin Hayal**, utpekad som hjärnan bakom mordet, dömdes till livstids fängelse. Mordet blev dock en rättslig skandal då det visade sig att turkiska säkerhetsmyndigheterna känt till mordplanerna men inte ingrep och många har ansett att de ansvariga finns högre upp i den turkiska statsapparaten. 35 personer anklagas bland annat för försumlighet, bildande av "en kriminell organisation" och mordplaner.

Den 17 januari vittnade **Ali Fuat Yilmazer**, tidigare chef för den turkiska polisens underrättelsetjänst, och berättade att mordet med avsikt inte hade förhindrats och han gav enligt tidningen *Hürriyet* säkerhetsmyndigheterna i Istanbul och Trabzon skulden för mordet. Åklagarsidan anklagar nu Gülenrörelsen för mordet.

ULF B ANDERSSON

ANWAR IBRAHIM MÅSTE AVTJÄNA STRAFFET

DEN 14 DECEMBER sattes en rättslig slutpunkt i den mest uppmärksammade rättegången i Malaysia under senare år. **Anwar Ibrahim** förlorade då i den federala domstolen vars fem domare enhälligt beslöt att det inte fanns någon anledning att göra en översyn av domen från år 2014.

Därmed kommer den 69-åriga **Anwar Ibrahim** att tvingas sitta ytterligare 16 månader i fängelse för att avtjäna det femåriga straff han dömts till för sodomi (analsex).

Utslaget i den federala domstolen innebär också att **Anwar Ibrahim** inte kommer att kunna delta i valet år 2018. Han leder Malaysias största oppositionsparti. Amnesty anser att **Anwar Ibrahim** är samvetsfånge och att rättsprocessen mot honom är politiskt motiverad.

Flera personer som har protesterat mot domen mot **Anwar Ibrahim** har också drabbats av åtal och gripanden. En av dem är den världsberömda satirtecknaren **Zunar** som under hösten fick utreseförbud. **||||**

FOTO: AI

Anwar Ibrahim

TIO ÅR UTAN RÄTTVISA

DEN 10 FEBRUARI 2007 dödades **Mon Balaj** och **Arben Xheladini** i samband med en demonstration i Kosovos huvudstad **Pristina** organiserad av **Vetëvendosje** (Självbestämmande). Det var rumänsk FN-polis som avfytrade de dödande gummikulorna men ännu har ingen ställts till svars. Den 10 februari i år uppmanade Amnesty åter FN att ställa de ansvariga inför rätta och att ge kompensation till offrens familjer. **||||**

Rättvisan dröjer i Sri Lanka

SRI LANKA

HUVUDSTAD:
Colombo.

POLITIK:
Självständigt från Storbritannien under namnet Ceylon 1948. Vänsterriktade SLFP och liberalkonservativa UNP har växlat vid makten. I presidentvalet 2015 vann Maithripala Sirisena efter att ha brutit med SLFP och bildat en ny koalition med bland annat UNP.

YTA:
65 610 km²
(Sverige
449 964 km²)
BEFOLKNING:
20,2 miljoner
(2012).

Trots maktskiftet i Sri Lanka år 2015 väntar anhöriga till alla "försvunna" fortfarande på svar om vad som hände. Den nya regeringen anklagas också för ovilja att reda ut de krigsförbrytelser som begicks under kriget.

TEXT OCH FOTO: JOHAN MIKAELSSON

På soffbordet ligger dokument rörande dotterns försvinnande. Papperen fladdrar av vinddraget från takfläkten.

– Jag vet att min dotter lever. Jag kan känna att hon är vid liv, säger fru Jayadismina.

Hon tar emot i sitt radhus i Jaffna i norra Sri Lanka. Ytterdörren står öppen. På den smala gatan utanför cyklar och leker barn den här heta februarieftermiddagen.

Jayadismina håller ett foto av dottern Shantiyo i sina händer. Bilden visar en flicka, iklädd kamouflageuniform. Shantiyo var 16 år när medlemmar av Tamilska Eelams befrielsestrigar, LTTE, år 2000 kom och förde bort henne till ett läger i gerillakontrollerat område. Där fick hon och andra ungdomar genomgå träning.

Här i Jaffna växte LTTE-ledaren Velupillai Prabhakaran upp och ledde från 1983 LTTE:s uppror fram till sin död våren 2009. Som mest kontrollerade LTTE en fjärdedel av ön. I årtionden försökte regeringstrupper krossa drömmen om en separat stat för

tamiler i norr och öster. Medlingsförsök och fredsprocesser misslyckades, inklusive den Norgeledda vapenvilan 2002. Även om det fanns förståelse för tamilernas kamp mot den singales-nationalistiska staten sågs LTTE med sina självmordsbombare och barnsoldater av många i omvärlden som en terroristorganisation.

Sri Lanka sträcker sig 50 mil från syd till nord. Här lever drygt 20 miljoner människor, varav 75 procent är singaleser, 15 procent tamiler och nio procent muslimska morer. De flesta singaleser är buddister medan tamilerna är hinduer eller kristna. I norr är tamilerna i majoritet och här hörs mest tamilska. I söder pratas mest singalesiska.

Jayadismina har inte hört av sin dotter sedan 28 mars 2009. Två månader senare var kriget över och omkring 10 000 LTTE-soldater kapitulerade. Vittnen såg Shantiyo omhändertags av armésoldater och hon sågs sedan i ett arméläger 2011. Dödsattest och pengar som familjen har erbjudits vill de inte ta emot.

– Då skulle vi ju acceptera att hon är död. ➤

SAKNAD. Jayadismina håller en bild av sin försvunna dotter Shantiyo.

”Sanningen bakom alla försvinnanden är att armén har dödat de här människorna.”

När den tidigare regeringen hade makten vågade vi inte klaga. Sedan 2015 har vi gjort allt vi har kunnat, förklarar Jayadismina.

Ranil Wickremesinghe

Än så länge har familjen inte fått ett enda svar. Ingen myndighet ger besked. Polisen utreder inte och armén tar inget ansvar. Därför har familjen nu anlitat en privatdetektiv.

Anhöriga till tiotusentals försvunna lever i fortsatt osäkerhet. Premiärminister *Ranil Wickremesinghe* har sagt att de ”sannolikt är döda”. Anhöriga hungerstrejkar och säger att de fastar sig till döds om de inte får besked.

Nära Nallur, Jaffnas största hindutempel som omgärdas av åtta meter höga murar, har *C.V. Vigneswaran*, chefsminister för Norra provinsen, sitt residens. I 25 år var han domare. Han förklarar att när någon dör ska det alltid ske en utredning.

C.V. Vigneswaran

– Sanningen bakom alla försvinnanden är att armén har dödat de här människorna. Det är också därför som det inte finns några uppgifter, konstaterar han.

Chefsministern håller ändå med om att det har blivit säkrare i Jaffna. Människor behöver inte vara rädda att bli bortförda om natten.

– Övergripningen har minskat och sker inte lika öppet som under den tidigare regeringen. Det ger sken av demokrati. Men med 150 000 soldater här i norr finns det grundläggande problemet kvar, säger Vigneswaran.

I mars ska *Zeid bin Ra'ad*, FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, presen-

tera en rapport i FN:s människorättsråd och Sri Lanka får redovisa vad som har gjorts sedan resolutionen i september 2015 antogs gällande misstänkta krigsbrott.

Enligt Vigneswaran är det uppenbart varför regeringen motsätter sig att internationella domare ska få utdöma straff för krigsförbrytelser:

– De är rädda eftersom sanningen kommer att drabba dem. När inte heller den här regeringen tar de rätta stegen har tamilerna blivit desillusionerade. I Genève kommer regeringen att begära mer tid. Det syftar till att dra bort ögonen från Sri Lanka. Världssamfundet har annat att tänka på, som Syrien, säger han.

Den unga advokaten *Shiyani Douglas* har sitt kontor i staden Batticaloa vid östra kusten. Hon tar sig ofta an fall som rör försvunna människor.

– Vi förväntar oss att regeringen åtminstone ger svar. De anhöriga väntar på att få veta vad som görs för att ta reda på om de försvunna lever eller är döda, säger hon.

Vid Kommissionen för försvunna människor har vittnen tidigare fått uppges detaljer kring försvinnanden. I många fall kunde soldater till och med namnges.

Regeringen tillträdde efter president-

ADVOKAT. *Shiyani Douglas* tar sig ofta an fall som rör försvunna människor.

LEDARE. President *Sirisena*, som delar makten med premiärministern, framträder här i staden Eravur i öster.

valet i januari 2015 då *Rajapaksa* förlorade makten till utmanaren *Maithripala Sirisena*. Regeringen tog namnet *Government for Good Governance*. Målet är att stoppa korruption och maktmissbruk samt att återupprätta förtroendet för rättssystemet.

När president *Sirisena* anländer till Eravur nära Batticaloa jublar de tusentals skollärlingar. *Sirisena* som tidigare var hälsominister når fram. På en banderoll syns en slagkraftig slogan: ”*You must be a fool, if you think smoking is cool!*”

Bredvid presidenten sitter ledaren för Tamilska nationella alliansen, *R. Sampanthan*, och chefsministern för östra provinsen, *Ahamad Nazer*, från Sri Lanka Muslim Congress. Det är en tydlig signal att den singalesiske presidenten vill visa samhörighet med Sri Lankas tamiler och muslimer.

– Landet ska inte delas för att uppnå försoning. Målet för den här regeringen är att ta landet framåt med hela folket, säger *Sirisena* under sitt besök i den östra provinsen.

Han lovar att det i år ska tas viktiga steg. Alla väntar på en utlovad, ny konstitution.

Den muslimska minoriteten i Sri Lanka har till stor del lyckats hålla sig utanför det drygt 25-åriga inbördeskriget. Det finns dock en oro över att muslimer ska bli måltavlor. *A.R.M. Ashfak* är nyutbildad byggingenjör. Han bor och arbetar i staden Galle vid öns sydspets. Södra delen är övervägande singalesisk, men andelen muslimer ökar. Vid upplöpp år 2014 i staden Aluthgama några mil bort dödades flera muslimer och bostäder och affärer förstördes när en singalesisk mobb gick fram.

– Jag är rädd för vad som kan hända, inte som muslim men som lankes, eftersom vi har sett vad som hänt med muslimer i Myanmar (Burma) och vad som har hänt här. Vi har bra relationer med singaleser och tamiler men med fel folk vid makten är det farligt, säger *Ashfak*.

Vid firandet av självständighetsdagen i Colombo 4 februari blir det tydligt att landet är splittrat i synen på historia. För singaleser var 1948

MINNET AV 1948. Själständighetsdagen firas i Colombo den 4 februari.

▶ början på friheten när britterna lämnade över styret till en centralregering i Colombo. Sedan krigsslutet år 2009 har dagen fått ny innebörd.

– Vi håller två tysta minuter för våra modiga styrkor och dem som lade sina liv för att rädda ön från terrorism och bevara landets suveränitet, säger speakern inför presidenten, premiärministern och andra dignitärer.

Under 2015 och 2016 tonades militarismen ned vid självständighetsdagen för att visa en försökande hållning. I år liknar firandet åter en ”försvarets dag”, med tusentals marscherande soldater och uppvisning av vapenarsenal ackompanjerat av militära musikkårer. Det är en signal till styrkorna, att regeringen inte tänker ge efter för internationella krav, eftersom detta sannolikt

skulle gynna Rajapaksa.

För tamilerna, som hade haft egna kungariken innan koloniserare tog över ön, blev självständigheten början på nya svårigheter. Det som upplevdes som förtryck från den singalesiskt dominerade staten fick tamiler att ta upp vapen och slåss för självständighet.

Lokala medier uppger från och till att före detta LTTE-medlemmar har försökt starta något nytt. De flesta bedömare avfärdar det som påhitt, för att armén ska få behålla greppet i norr.

– Jag tror inte att det sker en förändring eller kommer en lösning under min livstid, summerar den unge tamilske advokaten **N.K. Ashokbharan**, som leder ett debattprogram i TV.

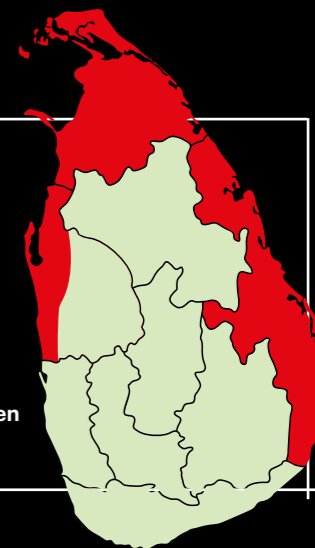
Han resonerar som många tamiler, att en federal lösning vore det bästa, men tror att drömmen stannar vid en dröm. ■■■

I skuggan av tamilfrågan

Sedan självständigheten 1948 har frågan om tamilerna kastat sin skugga över politiken i Sri Lanka. **Kriget tog slut år 2009 men problemet kvarstår.**

TEXT: ULF B ANDERSSON GRAFIK: LOTTA LUNDIN

■ Tamilska områden enligt LTTE.

POLITIKEN

SRI LANKA HAR 67 politiska partier och fria val hålls regelbundet. Två partier; det vänsterinriktade SLFP och liberalkonservativa UNP har dominerat och har växlat vid makten sedan 1948.

Den tamilska minoriteten, som utgör cirka 15 procent av befolk-

ningen, och frågan om graden av tamilskt självstyre har dominerat politiken sedan 1950-talet. Om ett regeringsparti har försökt skapa lösningar som gynnar tamilerna har det parti som befinner sig i opposition använt ”det tamilska kortet” och försökt piska

upp ett stöd bland den singalesiska majoriteten.

Bland singaleser och extrema buddister används argument att de är en liten minoritet i Sydasien då det finns över 60 miljoner tamiler i Indien.

LTTE

DE TAMILSKA BEFRIELSETIGRARNA inledde sitt uppror 1983. De kämpade för Tamil Eelam, en självständig stat i norra och östra delarna av Sri Lanka. LTTE hade stora framgångar och byggde i princip en egen stat. En del av finansieringen kom från ”skatt” och bidrag från tamiler i diasporan.

LTTE:s grundare **Velupillai Prabhakaran** hade en oinskränkt makt och andra väpnade tamilska grupper krossades. LTTE använde barnsoldater och självmordsbombare.

I maj 2009 besegrades LTTE av Sri Lankas armé och den 18 maj visades Velupillai Prabhakaran döda kropp upp i TV. Hur många som dödades under kriget är okänt men den vanligaste siffran som nämns är 100 000. Bägge sidor anklagades för grova krigsförbrytelser i krigets slutskede. LTTE-soldater ska ha massavrättats och LTTE har anklagats för att ha hållit civila som mänskliga sköldar. Efter kriget sattes tiotusentals tamiler i läger.

Velupillai Prabhakaran.

FOTO: LTTE

Här lever drygt 20 miljoner människor, varav

75% är singaleser **15%** är tamiler och **9%** är muslimska morer.

FN

I GENÈVE ANTOG FN:S RÅD för mänskliga rättigheter hösten 2015 en resolution där Sri Lanka ska undersöka övergrepp under inbördeskriget. I mars 2017 ska en rapport presenteras i Genève om implementeringen av resolutionen.

På regeringssidan anses dåvarande presidenten **Mahinda Rajapaksa**, hans bror, försvarsminister **Gothabaya Rajapaksa** och arméchefen **Sarath Fonseka** bära ansvaret för övergrepp.

FN:s specialrapportör om tortyr, **Juan Mendez**, kom i en rapport den 26 januari med hård kritik mot den nuvarande regeringen och konstaterade att processen med rättsliga undersökningar går mycket långsamt och ”straffriheten för tidigare brott är ett hinder för försoning” i Sri Lanka. Tortyr och kidnappningar förekommer fortfarande.

INDIEN

Allt fler vågar anmäla våldtäkt

EFTER DEN UPPMÄRKSAMMADE gruppvåldtäkten på en buss i Delhi den 16 december 2012 har en hårdare våldtäktslagstiftning införts i Indien och allt fler säger ifrån om sexuellt våld. Men många offer glöms bort och kvinnors rädsla finns kvar.

TEXT OCH FOTO: JULIA WIRÆUS

Amina vaknade av att hon hörde snyftningar på taket. Någon grät, så hon klättrade upp och såg sin dotter Siman i lågor. Hon rusade ner på gatan där en folksamling redan hade bildats.

Några grannar fick tag på en bil och körde Siman till intensivvården på Safdarjangs sjukhus i Delhi. Hennes kropp var sönderbränd och efter några dagar avled hon.

Många av husen i Tigri, som ligger i satellitstaden Noida på gränsen till Delhi, är halvfärdiga och tegelstenar är staplade i stora högar längs leriga småvägar. De flesta som bor här är migrantarbetare som flyttat hit från andra indiska delstater i hoppet om ett bättre liv.

Det är ingen lätt vardag, sociala problem

SORGEN. Dilkash och Aminas dotter våldtogs och brändes ihjäl på ett tak till en förstad till Delhi.

och trakasserier mot kvinnor är vanligt. Dilkash höll därför ett extra öga på sin äldsta dotter och visste att en grupp unga män brukade följa efter henne så fort hon var ensam. Siman hade också rymt med en av männen för några år sedan. Hon kom tillbaka och föräldrarna hade börjat förbereda för dotterns giftermål. Dilkash åkte till sin hemby i delstaten Bihar för att leta efter en passande make.

Några dagar efter att han återvände blev hans dotter våldtagen och satt i lågor på familjens tak. En 18-årig man är gripen för dådet men han hävdar att det var ett självmord och att de hade en relation.

Det finns hundratals liknande fall i Indien som aldrig uppmärksammas eller glöms bort. Dilkash och hans fru Amina har varit i kontakt med familjen till den 23-åriga sjukgymnaststudent som blev brutalt våldtagen på en buss i Delhi i december 2012. Den familjen fick ett enormt stöd, tiotusentals människor protesterade mot våldet mot kvinnor och det tvingade politikerna till omfattande ändringar av våldtäktslagstiftningen.

– Det inspirerade till flera andra protester runt om i världen och var en vändpunkt för

PROTEST. Gångvåldtäkten på en buss i Delhi den 16 december 2012 ledde till stora protester runt om i Indien.

FOTO: RAVEENDRAN/AFP/TT

kvinnorörelsen, säger advokaten Karuna Nundy som själv var delaktig i att utforma den nya våldtäktslagstiftningen.

Den nya lagen innebar bland annat att definitionen av övergrepp vidgades till att även gälla föremål som stoppas in i en kvinnas kropp och att någon tvingas till oralsex. Voyeurism och stalking förbjöds, liksom sexuella trakasserier på arbetsplatser.

Den indiska brottsbalken bygger på de lagar britterna införde år 1860, vilket gör den mycket otidsenlig. Det finns exempelvis kvar ett undantag i lagstiftningen där en make

inte kan åtalas för våldtäkt på sin hustru. Samtidigt finns också omfattande problem inom polisen att hantera sexualbrott, då offer ofta misstros eller skuldbeläggs.

Karuna Nundy har arbetat med sexualbrott i många år och säger sig se en tydlig attitydförändring:

– En stor framgång är att poliser som inte tar emot en anmälan för sexualbrott numera själva kan åtalas. Polisanmälningarna går upp men det innebär inte att fallen blivit fler. Jag tror snarare att benägenheten att anmäla har gått upp.

PÅKLÄDNING.
Skådespelerskan
Mallika Taneja börjar
monologen "Thoda
Dyaan Se" med att
inte ha några
kläder på sig.

"Kommentarerna om att jag är modig gör mig förbannad."

lanserade en sms-tjänst och började få flera hundra frågor per dag där många undrade vad sex är och hur man får en flickvän.

Vad svarar du då?

– Vi pratar om hur du skapar band med någon. Överallt i världen gömmer sig människor bakom internet eller sociala medier. Du blir sällan ihop genom att skicka slumpvisa meddelanden till människor på Facebook. Det handlar också om att lära sig att inte ta det personligt om du blir avvisad, svarar Avani Parekh.

Många män undrar om det är farligt att onanera och hur deras penis kan bli större.

Kvinnor vill däremot veta hur de ska komma närmare sin partner eller om de måste berätta för sin partner om sina sexuella erfarenheter.

– Vi svarar att de själv avgör hur de ska göra, men att det kan ses som oärligt att ljuga vid direkta frågor, förklarar Avani Parekh.

Relationer, sexualitet och dejting i olika former är en växande bransch i Indien som har en rekordstor ungdomsbefolkning. Över 40 procent av indierna är enligt nationell befolkningsstatistik under 20 år. Samtidigt har en mobil uppkoppling exploderat i landet. Digitala plattformar med fokus på giftermål och dejting har mångdubblats, men majoriteten av användarna är män.

– Dejtingappar ser ut som ingenjörutbildningar i Indien. 150 män försöker få kontakt med de tre tjejerna som finns där, säger Avani Parekh och skrattar.

Mansdominansen är särskilt tydlig nattetid då få kvinnor är ensamma utomhus i en stad som Delhi. Männerna kör på vägarna, säljer mat längs väggkanten och i restauranger eller arbetar i affärerna. De kvinnor som trots allt går ut granskas från topp till tå, särskilt om de visar mycket hud.

Det är temat för skådespelerskan Mallika Tanejas monolog *Thoda Dyaan Se*, "Var lite försiktig". Hon inleder pjäsen utan att ha

en tråd på kroppen och klär långsamt på sig lager efter lager. Manusets början när hon läste om hur ingen ifrågasätter gärningsmännens klädsel eller varför de varit utomhus vid tidpunkten för en våldtäkt.

Hon har framfört pjäsen på flera olika platser i Europa, men är samtidigt trött på en stereotyp bild av förtryckta indiskor som utsätts för grymma övergrepp:

– Jag är en brun kvinna på den vite mannens scen. Alla är så engagerade i kvinnors rättigheter och kommentarerna om att jag är modig gör mig förbannad.

Hon ser samma skuldbeläggande strukturer i västvärlden som här i Indien. Det är samma marknad som styr hur kvinnor ska bete sig eller se ut och inte vara för tjocka, smala, ljusa eller mörka.

– Alla kvinnor får höra att vi borde skämmas över oss själva eller skylla våra kroppar. Männerna får aldrig höra samma sak. Ingenstans i världen får kvinnor höra att de är vackra och ska fira sin skönhet, oavsett hur de ser ut. Det här är vår stad. Vi bor här, lever här, arbetar här, festar här, rör oss här och blir förälskade i den här staden. Då ska vi fanemej ha på oss de kläder vi vill.

Vi pratar om den beryktade bussvåldtäkten 2012 som nästan alltid kommer på tal när övergrepp diskuteras i Indien. Fyra av de sex gärningsmännen har dömts till döden genom hängning, en har dött i sin cell och en minderårig gärningsman har släppts.

Övergreppet uppmärksammas fortfarande när medier tar upp våld mot kvinnor eller barn i Indien, samtidigt som andra fall glöms bort. Mallika Taneja vill vända blad och sluta tro att allt handlar om en enda bussvåldtäkt som skedde den 16 december 2012. Det är dags att vända blad, även om våldet fortfarande pågår:

– Låt henne vila i frid, men det kommer de inte låta henne göra. Hon har blivit storpolitik. ■■■

INDIEN

HUVUDSTAD:
New Delhi.

POLITIK:

Federal stat sedan självständigheten från Storbritannien 1947. Hindunationalistiska BJP har regeringsmakten sedan valet år 2014 med Narendra Modi som premiärminister. Kongresspartiet är det viktigaste oppositionspartiet. I Kashmir pågår sedan 1947 en konflikt.

YTA:
3 287 263 km².
(Sverige
449 964 km²)
BEFOLKNING:
1,3 miljarder.

Juristen Vrinda Grover har också sett en liknande förändring hos kvinnor från alla slags bakgrunder. Oberoende av kast, religion och samhällsklass vet de flesta att misshandel är fel, medan många tidigare trodde att det hörde till ett äktenskap. Hon betonar att många kvinnor saknar alternativ och därför är fast i destruktiva förhållanden. De har inte det legala stöd som behövs, trots att kvinnor och män är jämställda enligt den indiska konstitutionen.

Vrinda Grover

– Religiösa och sociala normer upprätthåller ett hierarkiskt samhälle genom våld eller hot om våld, anser Vrinda Grover.

Samhällets normer utmanas allt oftare men kvinnor i alla samhällsklasser bestämmer fortfarande inte om de ska gifta sig eller inte och vad de ska utbilda sig till.

– Inte ens kvinnor i de allra mest inflytelserika familjerna tar dessa beslut själva påpekar Vrinda Grover.

Det finns samtidigt allt fler initiativ som utmanar normer och arbetar för kvinnors rätt att leva som de själva vill. Sexualitet är tabubelagt i många delar av samhället men är också något man börjat prata öppet om under de senaste åren.

Avani Parekh driver den digitala plattformen Lovedoctor.in som ger gratis sexualrådgivning över nätet eller mobilen. Hennes föräldrar är från delstaten Gujarat, men själv är hon uppvuxen i Charlotte i North Carolina på den amerikanska östkusten.

Avani Parekh

Lovedoctor.in blev verklighet när Avani Parekh flyttade till Delhi 2014, skaffade sig ett indiskt mobilnummer, ett Whatsappkonto, ett Twitterkonto och satte sig bakom tangenterna och började twittra. Hon uppmanade vem som helst att fråga vad som helst och skrev att experter fanns där för att svara. Det dröjde en dag innan den första frågan kom från Palestina. Därefter kom frågor från Nigeria, Bangladesh, Nepal och Indien. De

Nära möte med Gina

**JAG ÄR GINA
EN BERÄTTELSE OM
ÖVERLEVNAD OCH SKAM I
EUROPA**

Erika Oldberg
Leopard förlag

GINA IONESCU är en av de romer som har lämnat Rumänien och finns i Sverige i hopp om att resan ska leda till en bättre framtid för familjen.

Vid 25 års ålder har **Gina Ionescu** mött diskriminering, fattigdom och svårigheter som de flesta av oss inte skulle kunna föreställa oss. Under sin tid i Malmö lär Gina Ionescu känna journalisten **Erika Oldberg** som nu har skrivit "Jag är Gina". Erika är den som följer med Gina till tandläkaren, ordnar med jobbintervjuer och blir en vän som Gina vågar lita på.

Gina ser världen med skarpa ögon och vågar säga till när något är fel. Hon ifrågasätter, ställer krav på politiker och tvekar inte att stå upp för sina och andra romers rättigheter. Och hon har själv lärt sig engelska. I lägret Sorgenfri i Malmö, som uppstod på privatägad mark utan ägarens tillåtelse, är det många som ber om hennes hjälp, en roll som Gina själv inte alltid är så bekväm med.

Hemma i Rumänien finns anledningen till att Gina och hennes man **Valeriu** är i Malmö. De heter **Narcis**, **Mario** och **Yanis** och är parets tre söner. Gina drömmer inte om att bli rik, utan hon vill ha ett jobb och möjlighet att ge sina barn en trygg uppväxt med skolgång, kläder, mat och tak över huvudet. Skuld känslorna av att ha tvingats lämna Rumänien tär dock på Gina.

Boken stärks av Gina Ionescus egna dagboksanteckningar och är en bra introduktion till de som bättre vill förstå varför utsatta EU-medborgare tvingas söka lyckan i andra länder.

JENNY SJÖDIN GERAAE

SEGER. Anhängare till IS framför provinsguvernörens högkvarter i Mosul i Irak i juni 2014.

FOTO: AP/TT

Resan från Norge till Syrien

TVÅ SYSTRAR

Åsne Seierstad
Översättning: Jan Stolpe
Albert Bonniers förlag

"VI ÄLSKAR DÖDEN
såsom ni älskar livet".

Varför väljer två intelligenta, självständiga unga kvinnor, uppvuxna i det fredliga norska samhället, att lystra till det dödsförhålligande lockropet och frivilligt ansluta sig till den grupp som kallar sig Islamiska staten? Den frågan söker Seierstad svaret på i reportageboken "Två systrar".

Hon kartlägger systrarnas uppväxt, utveckling och umgänge, en ofta skrämmande läsning. Exempelvis övergår den ena systemens västerländskt feministiska hållning i en religiös, allt strängare syn på kvinnors och mäns skilda roller, som parat med en avhumanisering av fienden

leder henne till att rättfärdiga våldtäkt.

Trots att *Seierstad* inte har träffat huvudpersonerna lyckas hon genom ett omfattande intervju material teckna ett närgånget porträtt av två unga människors radikaliseringsprocess. Tillgången till chattloggar mellan systrarna och deras bror levandegör deras röster och resonering kring sina val. Det är en tät, välskriven och spännande berättelse.

Det finns mycket i boken som är värt att lyfta upp. Bland annat verkar de vuxna i systrarnas närhet förväxla tecknen på radikaliseringsprocessen med hedersproblematik. Det vill säga, många utgår ifrån att det är föräldrarna som "ligger bakom". I själva verket framgår det av systrarna och deras umgängeskrets att radikaliseringsprocessen sker utan vare sig föräldrarnas uppmuntran, godkännande

eller ens vetskap. Snarare är det till del ett uttryck för en ungdomsrevolt, ett sökande efter mening och gemenskap som de flesta tonåringar genomgår. Men för att förstå varför dessa ungdomar fastnar för just en krigshetsande döds kult krävs förstås fler komponenter, där den religiösa väckelsen och övertygelsen tycks vara en aspekt som ofta förbises i det sekulära samtalet i både Norge och Sverige.

Seierstad resonerar även kring de etiska aspekterna av att publicera boken utan huvudpersonernas medverkan eller medgivande och redogör noggrant för metodiken, vilket skänker berättelsen trovärdighet. När så många människors liv står på spel är det överordnat att den här historien blir berättad, kommer hon ändå fram till. Det gör hon rätt i.

HANNAH LAUSTIOLA

GEDIGEN KARTLÄGGNING

SVENSKA IS-KRIGARE. FRÅN AL-QAIDA TILL JIHADI COOL

Magnus Sandelin
Fri Tanke

DET TOG NÅGRA är för det svenska samhället att förstå jihadismens lockelse på svenska ungdomar. Den officiella siffran brukar vara att 300 kvinnor och män rest till Syrien för att delta i uppbyggnaden av det kalifat som Islamiska staten, IS, har utropat. Journalisten **Magnus Sandelin** är en av de främsta experterna på jihadismen i Sverige och i "Svenska IS-krigare" får vi en gedigen kartläggning av ett fenomen som inte föddes med upproret i Syrien mot **Bashar al-Assad**s styre utan har sina rötter i den så kallade Brandbergsmoskén utanför Stockholm där den algeriska organisationen GIA får ett fäste i mitten av 1990-talet.

Sandelin är en undersökande journalist som vill ge många svar på komplexa frågor. Han ger inte bara en bakgrund till de krig och

konflikter som dragit till sig jihadister och reder ut likheter och skillnader mellan al-Qaida och IS. Han förklarar ideologier som salafism och islamism, men han vill också ha de inblandades egna berättelser. Det är en styrka i boken att vi får en saklig och nyfiken inblick i jihadismens tankevärld.

Sandelin är i första hand en berättare, inte en debattör som söker polemik. Sedan är det inte så konstigt att han ibland hamnar på kollisionskurs med de som i den svenska debatten har använt argument som rasism och förföljelse av muslimer när det gäller processer mot personer som misstänkts för terrorbrott.

I boken konstaterar Sandelin att det inte finns något "universalsvar" på varför unga människor radikaliserar sig och att varje fall är unikt. Samtidigt ser han det förebyggande arbetet mot jihadism och annan våldsbejakande extremism som "en av de viktigaste uppgifterna våra samhällen står inför de närmaste åren". Som kunskapskälla är den här boken viktig.

ULF B ANDERSSON

EN BRED BILD AV TERRORISM

DEN NYA TERRORISMEN
Wolfgang Hansson
Historiska Media

WOLFGANG HANSSON är en av Aftonbladets största tillgångar när det gäller utrikesjournalistik. I årtionden har han varit på plats vid stora världshändelser och gett tidningens läsare både dramatik och djupare analyser. I "Den nya terrorismen" tar Hansson ett större grepp och berättar om det som kallas terrorism från attackerna mot USA 11 september 2001 och framåt.

Han påminner om en studie som gjordes i november 2014 som visade att över 5 000 människor i 14 länder dog under en enda månad.

Styrkan i boken ligger i att det här blir en sammanställning över händelser som snabbt glöms bort om de inte inträffar i städer som Bryssel och Paris tillsammans med Hanssons egna journalistiska intryck på plats. Hansson är en driven skribent och den journalistiska stilen gör att boken är lättöverskådlig trots myllret av händelser, personer och platser.

Det hade dock underlättat för läsaren med en kronologi och kartor!

ULF B ANDERSSON

Om de irreguljära

**IRREGULJÄR
MIGRATION I SVERIGE
- RÄTTIGHETER,
VARDAGSERFARENHE-
TER, MOTSTÅND OCH
STATLIGA KATEGORI-
SERINGAR**

Redaktörer: Maja Sager,
Helena Holgersson och Klara
Öberg
Daidalos

I **SVERIGE** lever tusentals personer som ibland brukar kallas papperslösa. Många av dem har fått avslag på sina asylansökningar. I en ny antologi berättas om irreguljära migranter i Sverige och deras egna berättelser ges utrymme.

I antologin "Irreguljär migration i Sverige - Rättigheter, vardagserfarenheter, motstånd och statliga kategoriseringar" analyserar 19 forskare hur tillståndet irregularitet uppkommer, återskapas och upplevs. Boken är högaktuell och relevant i en tid då många människor lever irreguljärt och förhållanden för denna grupp förändras.

De olika texterna diskuterar främst förhållandet mellan medborgerliga och mänskliga rättigheter, belyser de paradoxer som uppkommer i välfärdsstaten till följd av irregularitet och utmanar föreställningen om att Sverige är "världsbäst" på humanitet, jämställdhet och solidaritet.

I och med att texterna skildrar olika aspekter av hur det är att leva som irreguljär migrant får läsaren en nyanserad bild av situationen som dessa personer befinner sig i. Texterna är välskrivna, ambitiösa och tankeväckande.

TILDA NORSTEN

HETA BLICKAR. **Pekka Strang** (längst till höger) spelar **Tom of Finland**.

FOTO: NONSTOP

Stark film om gayikon

TOM OF FINLAND

Elisabeth Åsbrink

Regi: Dome Karukoski

Skådespelare: Pekka Strang, Lauri Tilkanen

UNIFORMERADE MÄN. Svälte lande kukar under utbukande lädertyg. Det kunde handla om bögpörr, men den numera ikoniske finländske konstnären **Tom of Finland**s verk av homoerotiska motiv stod för mycket mer än så. Lagom till att Finland den 1 mars tillåter samkönade äktenskap har spelfilmen som bär **Touko Laaksonens** artistnamn premiär.

Filmen skildrar hans liv från slutet av andra världskriget, med fokus på tiden innan hans berömmelse. Karukoski undviker att fastna i den förutsägbarhet som ofta präglar biografiska filmer och jobbar istället med finstämda subtila medel. Det är en underbart snyggt filmad pärla, vars finländska noirfilmer utan att romantisera den tid den skildrar.

Laaksonen är konstnärligt begåvad men hans erotiska teckningar anses så farliga att de så när får honom fängslad. Tillsammans med sin syster lever han därför ett relativt tillbakadraget liv, tills han möter sin stora kärlek. Han börjar publicera sina bilder i USA där han

snabbt blir en stjärna i gayvärlden. Kontrasten kunde inte vara större när han på 1970-talet lämnar ett Finland hopplöst på efterkälken för det frigjorda Kalifornien. Men Laaksonen är ingen revolutionär, säger han i sin ungdom. Att hans verk i högsta grad skulle bli en del av den sexuella revolutionen bland homosexuella män anade han inte då.

Trots att sexuell frigörelse är ett bärande tema skildras det utan att exotisera eller vulgärisera homosexuella män. "Tom of Finland" förmedlar fint kontrasten mellan ett liv som inte var särskilt sexuellt utlevande, just på grund av att homosexualitet var kriminaliserat, och den fristad teckningarna erbjöd. För det var i Touko Laaksonens bildvärld av män som bejakade sin sexualitet som både han själv och tusentals män med honom kunde leva ut allt det de inte tilläts göra i verkligheten. Det var där de fick veta att det fanns en plats för dem i samhället och att de inte var ensamma.

Förutom att skildra gayikonerna Laaksonen, lyckas därför Tom of Finland påminna om konstens sprängkraft i förhållande till förtryck. Som en officer i filmen uttrycker det, "det är inte bara en bit papper, det är en atombomb".

HANNAH LAUSTIOLA

Välkommen till årets dokumentärfest!

En hel vecka med film från hela världen, radio, foto, seminarier, fester och mycket annat! Möt filmskapare, huvudpersoner, producenter och se alla snackisar från den internationella dokumentärvärlden.

Se hela programmet på tempofestival.se

Du som är Amnesty Press-läsare får ett gratis

årskort (obligatoriskt för att besöka festivalen, värde 60 kr) mot uppvisande av annonsen i någon av våra biljettkassor, eller på KulturDirekt. För öppettider se tempofestival.se

”Sting är en sann världsmedborgare som alltid har använt sin position som artist för att främja mänskliga rättigheter”

Artisten **Sting** får Polarpriset 2017. Sting har länge samarbetat med Amnesty och deltog i världsturnén ”Human Rights Now!” 1988. Sting fick dock hård kritik 2010 när **Gulnara Karimova**, dotter till dåvarande diktatorn Islam Karimov, betalade en miljon pund för en konsert i Uzbekistan.

”Iran har sina nationella regler, jag kan dem inte i detalj”

Statsminister **Stefan Löfven** undviker under sitt Iranbesök frågan om avsaknaden av fackliga rättigheter och fria fackföreningar i Iran.

”Det kommer finnas alternativ i valet”

Turkmenistans president **Gurbanguly Berdimukhammedov** lovade att det skulle bli fler kandidater i valet den 12 februari. Åtta okända personer, som alla stödde presidenten, ställde upp i valet. Berdimukhammedov återvaldes med 98 procent av rösterna. Vid förra valet, år 2012, fick han 97 procent.

”För mig är det groteskt att en liten grupp kallblodigt ska döma någon till döden”

Amnestyveteranen **Brita Grundin** intervjuas i DN på sin 90-årsdag.

FOTO: CHARLIE OLOFSSON

MOT AMBASSADEN. Tusentals personer gick till USA:s ambassad.

MASSIV PROTEST MOT TRUMP

Tusentals personer marscherade mot USA:s ambassad i Stockholm dagen efter att Donald Trump den 20 januari tillträtt som president i USA. Över hela världen anordnades liknande marscher för kvinnors rättigheter och arrangörerna rapporterade att 4,7 miljoner personer deltog i de totalt över 600 marscher som hölls.

– Världen går in i ett nytt tidevarv nu. Vi vet väldigt lite om vad som kommer hända och vilka svallvågor det får i världen, sade Amnestys generalsekreterare **Anna Lindfors** i sitt tal den 21 januari. Man kan gripas av oro och framtidsångest eller göra som vi gör idag – stå upp för det vi tror på. – Mödradödligheten i USA är

nästan fyra gånger så hög bland afroamerikanska kvinnor jämfört med bland vita, och nu vill man avskaffa den allmänna sjukvården, sade hon och fortsatte:

– Vi har inte tid att tappa hoppet. Låt oss i stället vända oron till kämpaglöd.

På Norrmalmstorg var det fullt framför scenen och många bar regnbågsflaggor eller banderoller med budskap som ”Dump Trump”. Här och var syntes också de rosa mössorna som har blivit en symbol för marschen i Washington. En rad organisationer stod bakom Women’s March Stockholm. Bland talarna fanns bland annat **Louise Lindfors** (Fredrika Bremer Förbundet), **Frida Sandegård** (RFSL), **Kristina Ljungros**, (RFSU), **Victoria Kawesa** (FI) och **Birgitta Ohlsson** (L).

CHARLIE OLOFSSON

VAD GJORDE OBAMA?

I en ledare i Amnesty Press nummer 4/2016 varnar du för att världen nu, efter valet av **Donald Trump** till USA:s näste president, ”är på väg mot en epok där mänskliga rättigheter och humanism är under attack”. Men – vi är ju redan där!

Fredspristagaren **Barack Obama** har ju till exempel under sin ämbetsperiod trappat upp krigen i Afghanistan och Irak, stöttat helt odemokratiska grupper och terrorister i Somalia, Jemen och Syrien, stöttat den legitima regeringen i Libyen, hållit människor fängslade utan rättegång eller dom, eskalerat användandet av utomrättsliga avrättningar och sysslat med internationell övervakning och spionage utan motstycke i historien.

Han är också, till skillnad från till exempel **Jimmy Carter**, **George Bush Sr**, **Bill Clinton** och **George W Bush**, en president som inte lyckats åstadkomma några framsteg i Israel/Palestina konflikten – där för övrigt även Amnesty står ganska handfallet – utan har militärt bidragit till flera förödande israeliska militäröffensiver mot palestinierna. Nyligen beviljade Obama dessutom 38 miljarder dollar i mer militärt bistånd till Israel för de kommande tio åren.

Ingen kan väl på allvar påstå att valet av Trump skulle vara en katastrofal utveckling jämfört med vad vi redan ser? Trump är ju – åtminstone tills vidare – inte, till skillnad från till exempel **Hillary Clinton**, skyldig till några krigsförbrytelser. Han vill ju bland annat dra ned på USA:s ”insatser” i andra länder, skona människor från frihandelsivrarnas elände, öppna upp mot Ryssland och Nordkorea. Framtiden får visa om epoken Trump kommer att göra världen antingen sämre eller, vilket jag hoppas på, en aning bättre.

Gunnar Olofsson
Amnestymedlem i Borås

FOTO: WHITE HOUSE

Mr Donald Trump.

MIN ORO ÄR KVAR

SVAR: Hur de kommande fyra åren med Donald Trump i Vita huset blir får naturligtvis framtiden utvisa. **Gunnar Olofsson** har en poäng i att det inte bara är retoriken utan handlingarna som ska bedömas. Jag vidhåller dock att det finns stor anledning att vara allvarligt oroad över effekterna för mänskliga rättigheter med den nye presidenten.

Jag vill också bestämt påstå att den här tidningen på ledarplats har kritiserat Barack Obama när det gäller respekt för mänskliga rättigheter, inte minst när det gäller hans drönarkrig där ”presidenten har haft rollen av

åklagare, försvarsadvokat och domare när han har beslutat om vem som ska mördas i lönnodom” (ledare i nummer 1/2013).

I nummer 3/2013 tog ledaren upp Obamas besök i Sverige och den dåvarande Reinfeldt-regeringens ovilja att kritisera presidentens utomrättsliga avrättningar med drönare. Jag påminde då om USA:s första drönarattack den 3 november 2002 som dödade sex personer, däribland al-Qaidas förmodade chef i Jemen, **Qaed Salim Sinan al-Harethi**. Dåvarande utrikesministern **Anna Lindh** slog då fast: ”Även terrorister måste behandlas

UTSTÄLLNING TILL UTLÅNING

Tillsammans med **Nargis Hamrabaeva** på ”Bureau om Human Rights in Tajikistan” har Amnesty International producerat en mycket fin utställning om nio bilder på anhöriga till fängslade människorättsaktivister i Tadzjikistan. Bildserien berättar historier om olika familjer i Centralasien. De porträtterar anhöriga som förlorat sina kära genom tortyr, felaktig behandling eller orättvisa rättegångar.

Vi i grupp 118 i Göteborg har inriktning mot Centralasien och har fått stöd av Amnestysektionen att trycka upp dessa foton och vi har producerat en fotoutställning om nio bilder. Till var och en av de nio bilderna finns text som berättar om familjernas situation. Den finns för utlåning till alla grupper och kan sändas per post eller hämtas hos oss i Göteborg.

Om ni är intresserade kontakta: grupp118@mail.amnesty.se.

Agneta Hällén Carlsson
Grupp 118

enligt internationell rätt. I annat fall kan vilket land som helst börja avrätta dem som de anser vara terrorister”.

När det gäller Israel/Palestina konflikten så kan mycket sägas om insomnade fredsprocesser, bosättningspolitik under snart 50 års ockupation och så vidare. Amnestys arbete är dock begränsat till att arbeta mot de övergrepp mot mänskliga rättigheter som begås av olika parter. Detta arbete har Gunnar Olofsson tidigare kritiserat (se nummer 2 och 3/2015).

Ulf B Andersson,
redaktör

FATTA PENNAN

VARJE ÅR UTFÄRDAR Amnesty International hundratals blyxtaktioner. Det kan handla om samvetsfångar som har fängslats, dödsdömda fångar där en avrättning är nära

förestående, flyktingar som vägras söka asyl eller hotad yttrandefrihet. Amnesty Press väljer ut tre fall i varje nummer.

Fredsaktivist vägras borgen

 HIROJI YAMASHIRO, 64, har suttit i häkte sedan han greps av polis den 17 oktober 2016. Hiroji Yamashiro är ordförande för Okinawa Peace Action Center som motsätter sig byggandet av en ny amerikansk militärbas i Henoko. Hiroji Yamashiro anklagas bland annat för överkan på ett byggstängsel i samband med en protestaktion. Han har hälsoproblem men har av japansk domstol förvägrats att bli fri mot borgen i väntan på rättegång.

SKRIV TILL:

Prosecutor General Katsuyuki Nishikawa
The Supreme Public Prosecutors Office
1-1-1, Kasumigaseki, Chiyoda-ku
Tokyo, Japan

Dear Prosecutor General,
Allow me to draw your attention to the case of Hiroji Yamashiro, chairman of Okinawa Peace Action Center, detained since October 2016. I am concerned that all requests for bail have been denied. Criminal law experts have claimed that the detention is unconstitutional as the detention lacks justifiable grounds. I therefore urge that Hiroji Yamashiro is released immediately unless the authorities prove that the presumption of release pending trial should not apply.

Pending his release, I urge you to ensure that Hiroji Yamashiro is provided with adequate medical care and has effective access to his family without delay.
Respectfully,

DATUM: Kontakta Amnesty Press om du tänker skriva efter 14 mars.

Ett år i häkte för social ledare

 DEN 16 JANUARI 2016 greps den sociala ledaren **Milagro Sala** efter en protest som anmäldes av guvernören i den argentinska provinsen Jujuy. Amnesty och andra organisationer har vänt sig till både FN:s arbetsgrupp för godtyckligt fängslande och IACHR, interamerikanska domstolen för mänskliga rättigheter. Båda har vänt sig till den argentinska regeringen och krävt att hon ska friges. Milagro Sala sitter dock kvar i häkte.

SKRIV TILL:

Ministra de Relaciones Exteriores y Culto de la Nación
Susana Malcorra
Esmeralda 1212
Buenos Aires, Argentina
E-post: cller@cancilleria.gob.ar

Sra. Canciller:
Permitame llamar su atención al caso de Milagro Sala, detenida arbitrariamente desde enero 2016.

Las autoridades deben cumplir con la decisión del Grupo de Trabajo de la ONU sobre la Detención Arbitraria y ordenar la inmediata liberación de Milagro Sala y garantizar su integridad física.

Además, pido que se ponga fin a la persecución de Milagro Sala y las organizaciones sociales.
Atentamente,

DATUM: Kontakta Amnesty Press om du tänker skriva efter 14 mars.

Ovanstående vädjandebrev finns också på amnestypress.se (längst upp i högra hörnet).

Ingen kontakt sedan december

 DEN 29 SEPTEMBER 2016 greps **Fadhel Sayed Abbas Hasan Radhi**, 24, i sitt hem i Hamad Town, utanför Bahrains huvudstad Manama. Inget åtal har väckts och hans familj har inte hört något från honom sedan 10 december då han ringde ett kort samtal och sade att han hölls fängslad på polisavdelningen CID. Han har inte tillgång till advokat och familjens försök att få klarhet har mötts av tystnad från åklagarmyndigheten. Amnesty befarar att Fadhel Sayed Abbas Hasan Radhi riskerar att utsättas för påtvingat försvinnande.

SKRIV TILL:

King Shaikh Hamad bin 'Issa Al Khalifa
Office of His Majesty the King
P.O. Box 555 Rifa'a Palace
al-Manama, Bahrain
Fax: +973 1766 4587

Your Majesty,
Fadhel Sayed Abbas Hasan Radhi was arrested on 29 September 2016, and has since been detained without charge. He has had no access to a lawyer and very limited access to his family. The last time they heard from him was on December 10. I urge Your Majesty to ensure that the fate and whereabouts of Fadhel Sayed Abbas Hasan Radhi are immediately disclosed. He must be released unless he is promptly charged with a recognizable criminal offence, in accordance with international law and standards.

The authorities must provide Fadhel Sayed Abbas Hasan Radhi with prompt and regular access to his family, lawyer and any medical attention he may require. Pending his release, he must be protected from torture and other ill-treatment.
Respectfully,

DATUM: Kontakta Amnesty Press om du tänker skriva efter 14 mars.

Anna
DAHLBÄCKS
MINNESFOND

Stiftelsen Anna Dahlbäcks minnesfond (annadahlbacksmminnesfond.se) grundades 2016 för att fortsätta den ideella verksamhet som Anna Dahlbäck, advokat, humanjurist och verksam i Amnesty, hängivet ägnade sig åt och alltför tidigt blev borttryckt från 2015.

Stiftelsen främjar mänskliga rättigheter, definierade i Europeiska konventionen 1950, vilket sker i första hand genom stipendier till personer – företrädesvis jurister – som gör insatser i Anna Dahlbäcks anda och som visat prov på betydande civillikage.

- ▶ **Stipendiaterna utses** av styrelsen efter nominering av de organisationer och enskilda personer som styrelsen vänt sig till i detta syfte.
- ▶ **2016 mottog Anders Kompass** årets stipendium vid en ceremoni i Medelhavsmuseet, där bl.a. Kjell Bastling, Pierre Schori, Samuel Jarrick (sång) och Martin Virin (piano) medverkade.
- ▶ **2017 års stipendium** utdelas fredagen den 8 september.

Kontakt: frågor besvaras av Anna Massarsch anna@massarsch.com

Gåvor till Anna Dahlbäcks minnesfond tas tacksamt emot på stiftelsens konto i SEB med nr 5222-34 348 35.

TEOLOGISKA HÖGSKOLAN STOCKHOLM

Studera mänskliga rättigheter!

Kandidat- och masterprogram
Fristående kurser
Uppdragsutbildning

ÖPPET HUS 24 MARS

THS • Åkeshovs. 29 • 168 39 Bromma

www.ths.se

VÄLKOMMEN TILL VÅRENS HÖJDPUNKT

AMNESTYS ÅRSMÖTE

PÅ FOLKETS HUS I STOCKHOLM, 5-7 MAJ.

Möteshelgen kommer innehålla allt från seminarier och anföranden av inspirerande gäster till diskussioner och beslut i viktiga frågor. Vi kommer att beröra ämnen som är aktuella i våra kampanjer, såsom de allt svårare förutsättningarna för människorättsförsvare runt om i världen, människor på flykt och utsatta EU-medborgare. Vi kommer också att diskutera vad som hänt i organisationen under året som gått och vart vi är på väg framöver.

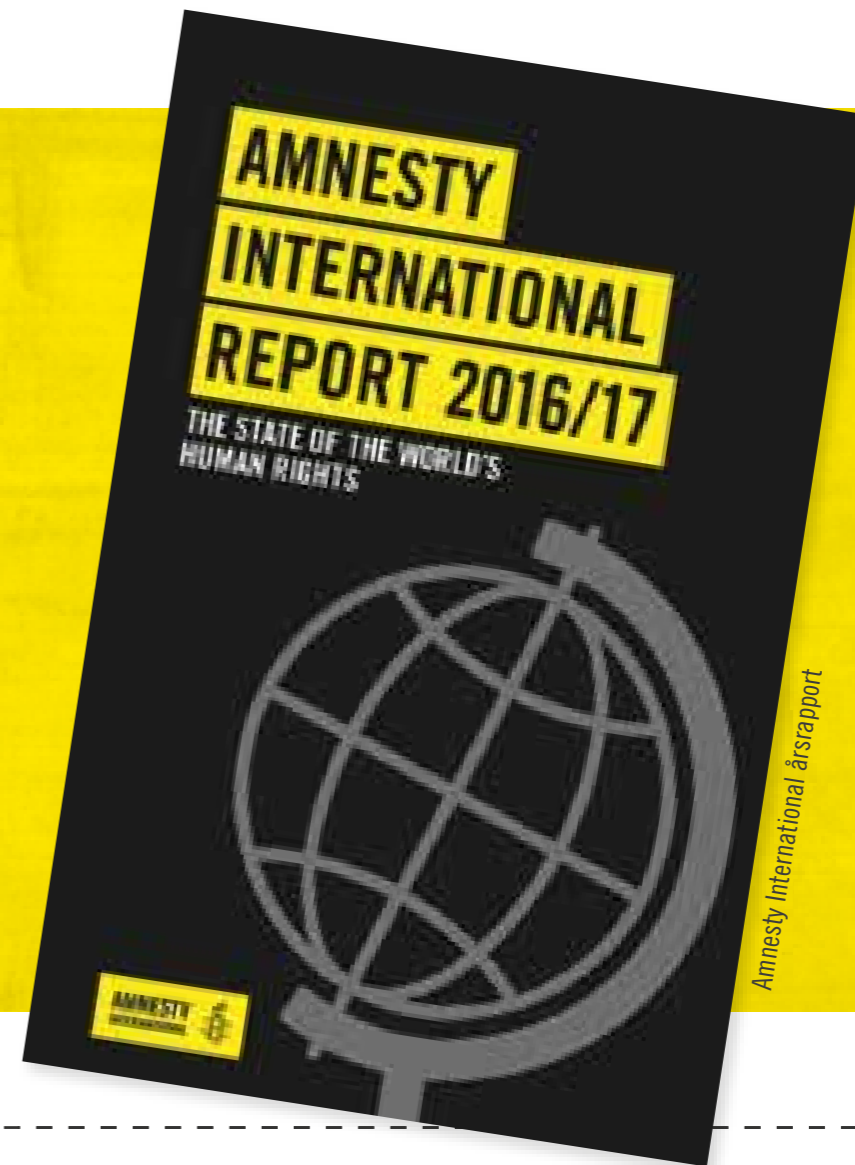
Årsmötet är en möjlighet att komma närmare organisationen och lära sig mer om Amnesty. Det är även ett tillfälle att lära känna nya människor som brinner för samma frågor som en själv. Oavsett om du är ny eller gammal medlem - kom, påverka Amnesty och bli inspirerad. Din röst är viktig!

Årsmötets förtroendeval sker online - detta betyder att det även är möjligt att rösta på distans. Du hittar allt du behöver veta på webben, amnesty.se/arsmotet.

VARMT VÄLKOMMEN!

TORA TÖRNQUIST

Anmäl dig och boka matpaketet senast den 6 april. Då är du garanterad plats på årsmötet och får rabatterade matpriser!

BESTÄLLNINGSKUPONG

Beställ Amnestys årsrapport 2016/2017.

Rapporten beskriver människorättsituationen i 159 länder och innehåller även sammanfattningar för varje världsdel. Kostnad 200 kr + porto.

- Ja, jag beställer Amnestys årsrapport.
- Ja, jag vill prenumerera på Amnesty Press. Fyra nr per år kostar 200 kr. Skicka mig ett inbetalningskort.
- Ja, jag vill bli medlem. För 240 kronor om året ingår Amnesty Press i ditt medlemskap.

FÖR- OCH EFTERNAMN:

ADRESS:

POSTNUMMER OCH ORT:

TELEFONNUMMER:

Beställ via e-post: distributionen@amnesty.se eller skicka in kupongen i ett kuvert till Amnesty International, svarspost 110 610 800, box 4719, 116 92 Stockholm

BEHÖVS SKYDD AV MR I SVERIGE?

Tycker du att vi behöver lägga tid på skyddet av mänskliga rättigheter i Sverige? Ska vi inte istället fokusera på att utmana världens ledare där kränkningarna är som värst? Spelar en

fråga i Sverige någon roll för utvecklingen i världen?

Frågorna är spännande och relevanta i en tid när samhällsklimatet och politiken förändras. Vi ser exempel på det i frågor som rör flyktingmottagandet, för att nämna ett område som diskuteras på ett annat sätt idag, än för bara ett eller två år sedan. Det är en oroväckande negativ förändring.

För medlemmarna i Amnesty är arbetet med kränkningar av mänskliga rättigheter i Sverige viktigt. Det tar sig uttryck på flera sätt, bland annat genom våra medlemmar som är aktiva i Amnestys försvarsgrupper. De besöker människor som fått avslag på sin asylansökan och som väntar på beslut att lämna landet. Amnesty besöker förvarer för att bevaka att deras rättigheter tillgodoses och för att finnas där till stöd för dem som behöver.

Under MR-dagarna i november lyfte vår generalsekreterare Anna Lindenfors fram flera frågor med koppling till Sverige, till exempel skyddet för utsatta EU-medborgare i Sverige. I den långsiktiga riktningen som Amnestys årsmöte beslutade om förra året, betonas också att vi "arbetar mot allvarliga människorättskränkningar var de än sker i världen, så även i Sverige". Givetvis är Amnestys mål att inga rättigheter ska kränkas någonstans,

men innan vi är där, måste vi prioritera allvarliga kränkningar.

På styrelsens möte i december fastslogs verksamhetsmålen för perioden 2017-2019. Denna treårsplan har vissa mål där arbete i Sverige ingår. Det handlar framförallt om flyktingarbetet och arbete för utsatta EU-medborgares rättigheter i Sverige, samt ett bredare perspektiv kring andra grupper som diskrimineras, såsom samer och HBTQI-personer. För den medlem som vill veta mer finns verksamhetsmålen tillgängliga på Amnestys medlemsidor på webben. Där presenteras också de aktiviteter som kommer att genomföras under året.

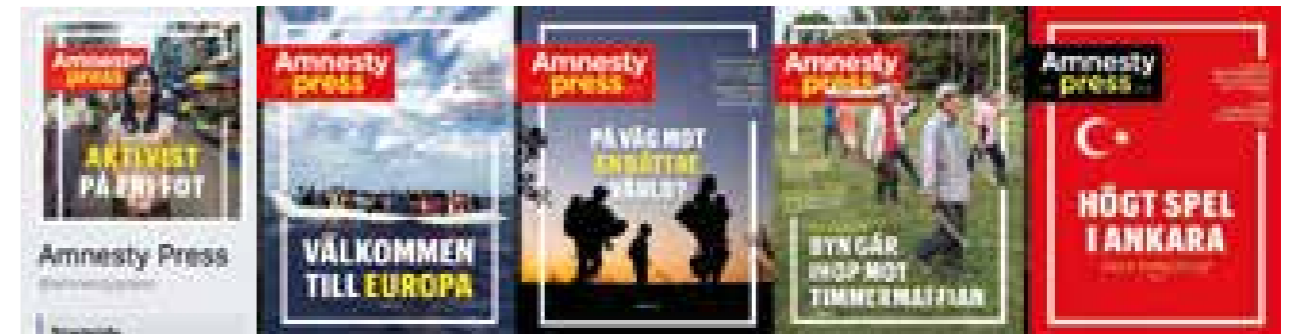
Jag tror det bidrar till ett bättre genomslag för mänskliga rättigheter när Amnestysektioner runt om i världen tar ansvar för globala frågor genom att lyfta fram hur de påverkar utsatta människor i det egna landet. Jag tror också att vi uppnår mer resultat globalt när vi kopplar ihop det lokala arbetet för skydd av mänskliga rättigheter med kränkningar som sker globalt. Genom att bidra till att uppnå de gemensamma målen för hela Amnesty International spelar arbetet i Sverige en viktig roll för utvecklingen i världen.

STAFFAN JOHANSSON, STYRELSELEDAMOT

STYRELSENS HÖRNA

VISA VAD DU STÅR FÖR!

En enda person kan inte göra allt, men alla kan göra något. Genom att handla i Amnestybutiken stödjer du vårt arbete för mänskliga rättigheter.

DU FÖLJER VÄL **AMNESTY PRESS**
PÅ FACEBOOK?

POSTTIDNING B

Avsändare:
Amnesty International
Box 4719
116 92 Stockholm

Begränsad eftersändning.
Vid definitiv eftersändning återsänds
försändelsen med den nya adressen
på baksidan (ej adressidan):

ANNONS

TRÄFFA AMNESTY I VÅR

8 MARS

Kvinnor på palmoljaplantage i Indonesien diskrimineras systematiskt. De tvingas arbeta obetalt med farliga kemikalier och utan skyddsutrustning. Detta är fokus kring internationella kvinnodagen.

” Om vi besprutar fram till kl.11 och regnet sedan kommer - då får vi inte betalt för den dagen eftersom regnet spår ut kemikalierna och arbetet varit förgäves. [...] Först när vi gjort om arbetet får vi betalt.”

8 APRIL

Den 8 april är det romernas nationaldag vilket vi uppmärksammar med fokus på romers rättigheter. Kunskapen om de historiska kränkningarna av Europas romer ökar men fortfarande är romer Europas mest diskriminerade, utsatta och stigmatiserade minoritet.

HÅLL UTKIK I KALENDARIET PÅ VÅR HEMSIDA FÖR ATT TA REDA PÅ VAR DU KAN TRÄFFA OSS SAMT AGERA FÖR KVINNORS OCH ROMERS RÄTTIGHETER!

FÖRESTÄLLNINGEN KALITY PÅ TURNÉ

För fyra år sedan gick journalisten Martin Schibbye ut ur Kalityfängelset i Etiopien efter att ha suttit 438 dagar som samvetsfånge. Innan han lämnade fängelset lovade han sina medfångar att berätta för världen vad han hade sett. Resultatet blev föreställningen Kality som i vår ska ut på turné i samarbete med Amnesty. Föreställningen efterföljs av en utställning där publiken kommer ha möjlighet att agera för det fria ordet.

Turnéplan

4 APRIL Stockholm	19 APRIL Ängelholm	26 APRIL Lindesberg
5 APRIL Stockholm	20 APRIL Lund	27 APRIL Karlstad
7 APRIL Skövde	21 APRIL Växjö	28 APRIL Säffle
8 APRIL Uddevalla	22 APRIL Kalmar	29 APRIL Enköping
10 APRIL Göteborg	23 APRIL Norrköping	2 MAJ Bollnäs
11 APRIL Falkenberg	25 APRIL Linköping	5 MAJ Umeå

Lär mer här: www.riksteatern.se/kalidity